

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

8 Φεβρουαρίου 2019 | ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ | Αρ. Φύλλου **317**

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 674/2018*

Λήψη απόφασης επί της υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 6958/22.11.2018 εισήγησης επί των προτάσεων, κατ' άρθρο 25α του ν. 3959/2011, διευθέτησης των πέντε (5) εταιριών με τις επωνυμίες α) «ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ», β) «ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ», γ) «ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ», δ) «ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ», ε) «ΤΕΚΑ ΑΕ», αναφορικά με αιτιάσεις που περιέχονται στην υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 1967/26.3.2018 Έκθεση του Εισηγητή Νικολάου Ζευγώλη επί της αυτεπάγγελτης έρευνας της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού στη σχετική αγορά διαγωνισμών δημοπράτησης δημόσιων έργων του νομού Φθιώτιδας και ειδικότερα του έργου «5ο Λύκειο Λαμίας (Τμ. Α1 και Β)».

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτιρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 14η Δεκεμβρίου 2018, ημέρα Παρασκευή και ώρα 13:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Κυριτσάκης.
Μέλη: Άννα Νάκου (Αντιπρόεδρος),
Βικτωρία Μερτικοπούλου,
Λευκοθέα Ντέκα,
Νικόλαος Ζευγώλης (Εισηγητής)
Παναγιώτης Φώτης,
Σωτήριος Καρκαλάκος και
Ιωάννης Πετρόγλου.
Γραμματέας: Ευαγγελία Ρουμπή.

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 6958/22.11.2018 εισήγησης επί των προτάσεων, κατ' άρθρο 25α του ν. 3959/2011, διευθέτησης των πέντε (5) εταιριών με τις επωνυμίες α) «ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ», β) «ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ», γ) «ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ», δ) «ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ», ε) «ΤΕΚΑ ΑΕ», αναφορικά με αιτιάσεις που περιέχονται στην υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 1967/26.3.2018 Έκθεση του Εισηγητή Νικολάου Ζευγώλη επί της αυτεπάγγελτης έρευνας της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού στη σχετική αγορά διαγωνισμών δημοπράτησης δημόσιων έργων του νομού Φθιώτιδας και ειδικότερα του έργου «5ο Λύκειο Λαμίας (Τμ. Α1 και Β)».

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την Ευαγγελία Ρουμπή με αναπληρώτρια αυτής την Ηλιάνα Κούτρα.

Σε συνέχεια της κοινοποίησης της υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 1967/26.3.2018 Εισήγησης του Εισηγητή Νικολάου Ζευγώλη, με κλήση προς συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού την 7η Ιουνίου 2018, οι εταιρίες ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ, ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ και ΤΕΚΑ ΑΕ εκδήλωσαν εγγράφως το ενδιαφέρον τους για διερεύνηση της δυνατότητας υπαγωγής τους στη διαδικασία διευθέτησης διαφορών και κατέθεσαν σχετικά αιτήματα, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 30 της Ανακοίνωσης για τη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, ενώ η εταιρία ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ παρότι είχε εκδηλώσει αρχικά εγγράφως ενδιαφέρον συμμετοχής της στη διαδικασία διευθέτησης στη συνέχεια αποσύρθηκε.

Σε συνέχεια των εν λόγω αιτημάτων, η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε συνεδρίασή της στις 18.5.2018, έκρινε ομόφωνα ότι η υπό κρίση υπόθεση είναι πρόσφορη και μπορεί να υπαχθεί στην εν λόγω διαδικασία, καθώς πληροί τα κριτήρια υπαγωγής σε διαδικασία διευθέτησης, ενημέρωσε τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις με σχετικές κλητεύσεις, όρισε ημερομηνία έναρξης των διμερών συσκέψεων με έκαστη από τις αιτούσες επιχείρηση και ανέβαλε τη συζήτηση της υπόθεσης ως προς τις λοιπές επιχειρήσεις, οι οποίες δεν υπέβαλαν σχετικό αίτημα διευθέτησης.

Ακολούθησαν διμερείς συσκέψεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού με κάθε μία από τις αιτούσες τη διευθέτηση εμπλεκόμενες επιχειρήσεις στις 18.6.2018, 20.6.2018, 25.7.2018 και 26.7.2018, κατά τη διάρκεια των οποίων οι τελευταίες ενημερώθηκαν από την Ολομέλεια σχετικά με τα σημαντικότερα στοιχεία της υπόθεσης, περιλαμβανομένου του υπολογισμού του εύρους του προστίμου για κάθε μία από αυτές, ενώ σχετική διάσκεψη πραγματοποιήθηκε στις 11.7.2018.

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε έξι (6) επιπλέον εκδόσεις με τα εξής διακριτικά: 1) Προς Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 2) Έκδοση για την εταιρία ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, 3) Έκδοση για την εταιρία ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ, 4) Έκδοση για την εταιρία ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, 5) Έκδοση για την εταιρία ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ και 6) Έκδοση για την εταιρία ΤΕΚΑ ΑΕ. Από τις έξι αυτές εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη […]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α΄/20.4.2011), όπως ισχύει, και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 54 Β΄/16.1.2013). Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός […]).

Στις ανωτέρω διμερείς συσκέψεις οι αιτούσες τη διευθέτηση επιχειρήσεις εκπροσωπήθηκαν με τους νομίμους εκπροσώπους και τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους, όπως ειδικότερα αποτυπώνεται στα οικεία πρακτικά των ως άνω συνεδριάσεων.

Με το πέρας των ως άνω διμερών συσκέψεων υποβλήθηκαν πέντε (5) Προτάσεις Διευθέτησης Διαφοράς από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ, ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ και ΤΕΚΑ ΑΕ.

Στη συνέχεια των προτάσεων αυτών, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σε συνεδρίασή της την 9.10.2018, έκρινε ότι οι σχετικές προτάσεις αποτελούσαν έκφραση της δέσμευσης των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων να συνεργασθούν και ότι αποτύπωναν τα αποτελέσματα των διμερών συσκέψεων που είχαν διεξαχθεί μεταξύ αυτής και των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων και, ως εκ τούτου, ανέθεσε στον Εισηγητή τη σύνταξη Εισήγησης Διευθέτησης, ενώ, έδωσε προθεσμία στις εταιρίες ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ και ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ να καταθέσουν τελικές προτάσεις διευθέτησης μέχρι τις 18.10.2018, τις οποίες και κατέθεσαν.

Αντίγραφο της υπ’ αριθμ. πρωτ. 6958/22.11.2018 Εισήγησης Διευθέτησης κοινοποιήθηκε στις ανωτέρω επιχειρήσεις, σύμφωνα με την παρ. 37 της υπ’ αριθμ. 628/2016 απόφασης της ΕΑ και οι τελευταίες κλήθηκαν εντός προθεσμίας 10 ημερών (μέχρι τις 7.12.2018) να επιβεβαιώσουν με σχετική δήλωσή τους (Δήλωση Διευθέτησης) ανέκκλητα, ανεπιφύλακτα και με σαφήνεια ότι η Εισήγηση Διευθέτησης απηχεί τις Προτάσεις Διευθέτησης Διαφοράς που έχουν υποβάλει και ότι, ως εκ τούτου, ισχύει η δέσμευσή τους για υπαγωγή στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών.

Ακολούθησαν εμπρόθεσμες δηλώσεις Διευθέτησης από μέρους των επιχειρήσεων ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ, ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ και ΤΕΚΑ ΑΕ.

Κατά την συνεδρίαση της 14.12.2018, ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο στον Εισηγητή, Νικόλαο Ζευγώλη, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την κατά τα ανωτέρω υπ’ αριθμ. πρωτ. 6958/22.11.2018 γραπτή Εισήγησή του και πρότεινε, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 35 της υπ’ αριθμ. 628/2016 απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, την αποδοχή των Προτάσεων Διευθέτησης Διαφοράς που υποβλήθηκαν στην ΕΑ από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, ήτοι τις α) «ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ», β) «ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ», γ) «ΕΛΕΚΤΡΟ-ΜΕΚ ΑΕ», δ) «ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ», ε) «ΤΕΚΑ ΑΕ», με αρ. πρωτ. 664/18.10.2018, 663/18.10.2018, 480-481/30.7.2018, 502/14.8.2018, 561/27.9.2018 αντίστοιχα, οι οποίες, εφόσον γίνουν δεκτές, με βάση τα προτεινόμενα κατά την Εισήγηση πρόστιμα, θα αποφέρει άμεσα στο Ελληνικό Δημόσιο συνολικό ποσό της τάξεως των 244.787,39 €.

Στη συνέχεια η Επιτροπή προχώρησε σε διάσκεψη επί της ως άνω υπόθεσης, στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1ου ορόφου των Γραφείων της, με τη συμμετοχή του Εισηγητή Νικολάου Ζευγώλη, ο οποίος δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία και αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης προς διευθέτηση υπόθεσης, την Εισήγηση, τις απόψεις που διατυπώθηκαν κατά τη συζήτηση,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1. Σε συνέχεια ανυπόγραφης καταγγελίας που στάλθηκε ηλεκτρονικά στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής και ΕΑ) και είχε ως αντικείμενο τη συνάντηση εργοληπτικών εταιριών και συμφωνία μεταξύ τους για χειραγώγηση του διαγωνισμού δημοπράτησης του έργου κατασκευής «5ο Λύκειο Λαμίας (Τμ. Α1 και Β)» η οποία επρόκειτο να λάβει χώρα την επομένη ημέρα[1], η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (εφεξής και ΓΔΑ), ξεκίνησε αυτεπάγγελτη έρευνα σε διαγωνισμούς δημοπράτησης δημόσιων έργων του νομού Φθιώτιδας και ειδικότερα του έργου «5ο Λύκειο Λαμίας (Τμ. Α1 και Β)» για πιθανή παράβαση των διατάξεων του άρθρου 1 του ν. 3959/2011 (ή / και του άρθρου 1 του ν. 703/1977) περί «Προστασίας του Ελεύθερου Ανταγωνισμού», όπως ισχύει, και του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

2. Στο πλαίσιο αυτό η ΓΔΑ πραγματοποίησε στις 6.4.2011 και 14.4.2011 αιφνιδιαστικούς επιτόπιους ελέγχους, βάσει του άρθρου 26 του ν. 703/1977 στις ακόλουθες οκτώ (8) εταιρίες του κλάδου: ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ[2], ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ[3], ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ[4], ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ[5], ΒΑΛΤΕΣΙΝΙΚΟ ΑΤΕΞΕΒΕ[6], ΤΕΚΑ ΑΕ[7], ΤΕΚΑΛ ΑΕ[8] και ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ[9], καθώς και στο ξενοδοχείο ΙΛΙΣΣΟΣ[10], όπου φέρονταν να είχαν πραγματοποιήσει συνάντηση προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 1 του ν. 703/1977 (ή/και του ν. 3959/2011) και του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ.

3. Στάλθηκαν, επίσης, κατά τα έτη 2011-2012 επιστολές παροχής στοιχείων στη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Φθιώτιδας[11] (νυν Περιφερειακή Ενότητα Φθιώτιδας, εφεξής και «Προϊστάμενη Αρχή), ενώ κλήθηκαν σε ανωμοτί καταθέσεις και παροχή εξηγήσεων, κατά το 2013 σε πρώτη φάση και το 2018 σε δεύτερη φάση, εκπρόσωποι των ακόλουθων εμπλεκομένων εταιριών: ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ[12], ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ[13], ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ[14] και ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΑΤΕ[15].

[1] Βλ. το υπ’ αριθμ. πρωτ. 1553/14.03.2011 ανυπόγραφο έντυπο καταγγελίας.

[2] Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ.2010/01.04.2011 εντολή ελέγχου.

[3] Βλ. τις υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ.2008/01.04.2011 και οικ.2256/12.04.2011 εντολές ελέγχου.

[4] Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ.2011/01.04.2011 εντολή ελέγχου.

[5] Βλ. τις υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ.2009/01.04.2011 και οικ.2255/12.04.2011 εντολές ελέγχου.

[6] Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ.2132/06.04.2011 εντολή ελέγχου.

[7] Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ.2257/12.04.2011 εντολή ελέγχου.

[8] Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ.2258/12.04.2011 εντολή ελέγχου.

[9] Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ.2259/12.04.2011 εντολή ελέγχου.

[10] Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ.2007/01.04.2011 εντολή ελέγχου.

[11] Υπηρεσία υπεύθυνη για τη διεξαγωγή του διαγωνισμού (Προϊστάμενη Αρχή), σύμφωνα με τη διακήρυξη της δημοπρασίας για την επιλογή ανάδοχου για την κατασκευή του έργου.

[12] Βλ. τις υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ.2772/29.03.2013 και 3011/09.04.2013 κλήσεις για κατάθεση.

[13] Βλ. τις υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ.2771/29.03.2013 και 3012/09.04.2013 κλήσεις για κατάθεση.

[14] Βλ. τις υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ.2773/29.03.2013 και 3013/09.04.2013 κλήσεις για κατάθεση.

[15] Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ.155/10.01.2018 κλήση για κατάθεση.

4. Περαιτέρω στάλθηκαν επιστολές παροχής συμπληρωματικών στοιχείων αναφορικά με τη συμμετοχή τους στον εν λόγω διαγωνισμό και σε άλλους όμοιους, στις εταιρίες ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, ΤΕΚΑ ΑΕ, ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ, ΤΕΚΑΛ ΑΕ, ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ, ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ και ΠΑΤΙΔΗΣ ΑΤΕ[16], ενώ ανάλογα στοιχεία ζητήθηκαν αι από τις ΕΝΙΠΕΑΣ ΑΕ, ΕΡΓΟΜΠΕΤΟΝ ΑΒΕΤΕΘ, ΕΡΤΕΚΑ ΑΕ, ΘΕΚΑΤ ΑΤΕ, ΚΑΣΤΩΡ ΑΕ, ΜΕΤΡΟ ΑΤΕ, ΨΑΡΡΑΣ ΑΤΕ, ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΑΤΕ και ΕΡΓΑΣΙΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ[17], οι οποίες αν και είχαν λάβει τεύχη δημοπράτησης δεν συμμετείχαν τελικά στον υπό εξέταση διαγωνισμό.

5. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας και την κλήρωση της υπόθεσης σε εισηγητή, κατατέθηκε από τον τελευταίο, η υπ’ αριθμ. πρωτ. 1967/26.3.2018 Εισήγηση (εφεξής και «Εισήγηση») με πρόταση: Α) Να διαπιστωθεί η περιγραφείσα παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, τουλάχιστον,για το χρονικό διάστημα από 1.3.2011 μέχρι 14.3.2011 Β) Να επιβληθεί πρόστιμο στις εμπλεκόμενες (13) επιχειρήσεις για την παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, για τη διάρκεια συμμετοχής εκάστης στην παράβαση κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και Γ) Να απειληθούν οι ανωτέρω επιχειρήσεις με πρόστιμο και χρηματική ποινή, αν με απόφαση της Επιτροπής βεβαιώνεται η συνέχιση ή η επανάληψη των διαπιστωθεισών παραβάσεων.

6. Μετά την κοινοποίηση της εισήγησης την 12η Απριλίου 2018 και τον ορισμό ημερομηνίας συζήτησης την 7.6.2018, οι εταιρίες ΛΑΤΟΜΙΚΗ, ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ, ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ, ΩΡΙΩΝ και ΤΕΚΑ[18] (εφεξής και «ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις») εκδήλωσαν εγγράφως το ενδιαφέρον τους και στη συνέχεια κατέθεσαν σχετικό αίτημα, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 30 της απόφασης 628/2016 της ΕΑ με θέμα: “Όροι, προϋποθέσεις και διαδικασία για τη διευθέτηση διαφορών σε υποθέσεις οριζοντίων συμπράξεων κατά παράβαση του άρθρου 1 του ν. 3959/2011 ή/και του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ” (εφεξής και «απόφασης για τη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών»). Η ΕΑ σε συνεδρίαση της 18.05.2018 έκρινε ομόφωνα ότι η υπό κρίση υπόθεση είναι πρόσφορη και μπορεί να υπαχθεί στην εν λόγω διαδικασία και ορίστηκαν διμερείς συσκέψεις, με το πέρας των οποίων διαπιστώθηκε η ύπαρξη επαρκούς βαθμού συναντίληψης των πραγματικών περιστατικών, του νομικού τους χαρακτηρισμού, της βαρύτητας και της χρονικής διάρκειας των παραβάσεων, του βαθμού απόδειξης των αιτιάσεων και του υπολογισμού του εύρους του προστίμου.

ΙΙ. ΤΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΜΕΡΗ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

7. Στην παρούσα ενότητα περιγράφονται οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, σύμφωνα με την παρ. 30 της απόφασης 628/2016 της ΕΑ.

8. Οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις στην παρούσα υπόθεση[19] είναι επιχειρήσεις οι οποίες συμμετείχαν στο διαγωνισμό δημοπράτησης του δημόσιου έργου κατασκευής «5ο Λύκειο Λαμίας (Τμ. Α1 και Β)».

ΙΙ.1 ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ

9. Η ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ με διακριτικό τίτλο ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ (εφεξής και ΛΑΤΟΜΙΚΗ) συστάθηκε το 2001 στο δήμο Νέας Αλικαρνασσού Ηρακλείου Κρήτης με έδρα στην ΒΙΠΕ Ηρακλείου Κρήτης. Σκοπός της εταιρίας είναι, μεταξύ άλλων, η ανάληψη και εκτέλεση ιδιωτικών και δημόσιων έργων καθώς και η εκπόνηση μελετών, η ανάληψη επίβλεψης και η παροχή υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου κάθε φύσης τεχνικών έργων.

10. Στη μετοχική σύνθεση της ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ συμμετέχουν […][20].

11. Κατά την περίοδο του διαγωνισμού, το έτος 2011, η εταιρία διέθετε εργοληπτικά πτυχία 5ης τάξης σε όλες τις ακόλουθες κατηγορίες έργων του Μ.Ε.ΕΠ.[21]: Οδοποιίας, Οικοδομικών, Υδραυλικών, Λιμενικών, Ηλεκτρομηχανολογικών (εφεξής και Η/Μ) και Βιομηχανικών Ενεργειακών.

12. Σύμφωνα με το υπ’ αριθμ. 742/28.5.2010 Πρακτικό του Διοικητικού Συμβουλίου (εφεξής και ΔΣ), νόμιμοι εκπρόσωποι της εταιρίας με τριετή θητεία, η οποία λήγει στις 30.6.2013 είναι: ο Πρόεδρος ΔΣ Μαυρογιαννάκης Γ. Οδυσσέας, ο Διευθύνων Σύμβουλος και Τεχνικός Διευθυντής Ορφανάκης Σ. Αντώνιος και το Μέλος ΔΣ Μαυρογιαννάκης Γ. Αχιλλέας. Οι ως άνω εκπροσωπούν την εταιρία είτε από κοινού είτε ξεχωριστά[22].

ΙΙ.2 ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ

13. Η εταιρία ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με διακριτικό τίτλο ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ (εφεξής και ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ) ιδρύθηκε το 1992, στο Ίλιον Αττικής, με την επωνυμία ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΑΣ ΑΕ και αντικείμενο δραστηριότητας την εκτέλεση τεχνικών έργων.

14. Το 1994 η εταιρία απορρόφησε την επιχείρηση ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ - Ε. ΒΡΕΝΤΑΣ & ΣΙΑ ΕΕ και το 1996 μετέφερε την έδρα της στη σημερινή διεύθυνση και άλλαξε την επωνυμία της σε ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ[23]. Το 2009 η εταιρία απορρόφησε τον κλάδο ανάληψης και κατασκευής δημοσίων έργων της εταιρίας ΝΙΑΣΑ ΑΤΕ και το 2012 τον κατασκευαστικό κλάδο της εταιρίας Β.Ρ.Ν. ΑΕ[24].

[16] Βλ. αντίστοιχα τις υπ’ αριθμ. πρωτ. 8621/1.11.2013, 8622/1.11.2013, 8623/1.11.2013, 8624/1.11.2013, 8625/1.11.2013, 8626/1.11.2013 και 8627/1.11.2013 επιστολές της ΓΔΑ.

[17] Βλ. αντίστοιχα τις υπ’ αριθμ. πρωτ. 8628/1.11.2013, 8629/1.11.2013, 8630/1.11.2013, 8631/1.11.2013, 8632/1.11.2013, 8633/1.11.2013, 8634/1.11.2013, 8635/1.11.2013 και 8636/1.11.2013 επιστολές της ΓΔΑ.

[18] Η εταιρία ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ εκδήλωσε αρχικά εγγράφως ενδιαφέρον συμμετοχής της στη διαδικασία διευθέτησης αλλά στη συνέχεια το απέσυρε.

[19] Διευκρινίζεται ότι η αξιολόγηση της τυχόν συμμετοχής και της ευθύνης εταιριών που δεν έχουν υποβάλει Πρόταση Διευθέτησης Διαφοράς, κατά τα αναφερόμενα στις κατωτέρω στις ενότητες, δεν συνιστά αντικείμενο της παρούσας Εισήγησης, ενώ οι αξιολογήσεις που γίνονται από την ΕΑ στην παρούσα υπόθεση επουδενί επιδρούν στο ζήτημα της αξιολόγησης της τυχόν συμμετοχής και της ευθύνης εταιριών που δεν υπέβαλαν Πρόταση Διευθέτησης Διαφοράς.

[20] Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4888/6.6.2012 απαντητική επιστολή της ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ.

[21] Μ.Ε.ΕΠ. είναι το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και μεταφορών.

[22] Βλ. ΦΕΚ 7909/19.7.2010 τεύχος ΑΕ και ΕΠΕ.

[23] Βλ. ΦΕΚ με αριθμό 7065/1996 τεύχος ΑΕ-ΕΠΕ.

[24] Στοιχεία για την εταιρία από την ιστοσελίδα της Infobank https://www.ibhs.gr/.

15. Κατά την περίοδο του διαγωνισμού, το έτος 2011, η τεχνική εταιρία κατείχε εργοληπτικό πτυχίο 5ης τάξης σε όλες τις ακόλουθες κατηγορίες έργων του Μ.Ε.ΕΠ.: Οδοποιίας, Οικοδομικά, Υδραυλικά, Λιμενικά, Η/Μ και Βιομηχανικά Ενεργειακά.

16. Σύμφωνα με το από 15.2.2011 Πρακτικό ΔΣ νόμιμος εκπρόσωπός της με πενταετή θητεία είναι ο Πρόεδρος ΔΣ και Δ/νων Σύμβουλος της εταιρίας, Ελευθέριος Βρέντας[25].

II.3 ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ

17. Η τεχνική εταιρία ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με δ.τ. ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ (εφεξής και ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ) ιδρύθηκε[26] το 1993 από τους ηλεκτρολόγους μηχανολόγους μηχανικούς Γεώργιο Καφίρη και Μιχαήλ Κοντοειδή και τον Οικονομολόγο Γεώργιο Σακκά[27]. Η έδρα της εταιρίας είναι στο Δήμο Αθηναίων.

18. Κατά την περίοδο του διαγωνισμού, το έτος 2011, η εταιρία διέθετε τα ακόλουθα εργοληπτικά πτυχία ανά κατηγορία Μ.Ε.ΕΠ.: Οδοποιίας (3η τάξη), Οικοδομικών Έργων (4η τάξη), Υδραυλικών Έργων (4η τάξη), Λιμενικών Έργων (2η τάξη), Έργων Η/Μ (4η τάξη) και Βιομηχανικών Ενεργειακών (4η τάξη).

19. Σύμφωνα με το από 30.6.2010 Πρακτικό ΔΣ, νόμιμος εκπρόσωπός της με πενταετή θητεία είναι ο Πρόεδρος ΔΣ και Τεχνικός Διευθυντής, Κοντοειδής Α. Μιχαήλ, ενεργούντος από κοινού μετά του Αντιπροέδρου ΔΣ και Διευθύνοντος Συμβούλου της, Καφίρη Π. Γεώργιου[28].

II.4 ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ

20. Η εταιρία ΩΡΙΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, με δ.τ. ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ (εφεξής και ΩΡΙΩΝ) εδρεύει στην Αθήνα και δραστηριοποιείται στην κατασκευή έργων υποδομής, κτιριακών και ηλεκτρομηχανολογικών τεχνικών έργων υψηλών απαιτήσεων, στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

21. Η εταιρία ΩΡΙΩΝ προέρχεται από μετονομασία κατά το 2002 της εταιρίας ΔΕ-ΚΑΤ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ (με δ.τ. ΔΕ-ΚΑΤ ΑΤΕ και έδρα στο κέντρο της Αθήνας) η οποία είχε προηγουμένως συγχωνευτεί και απορροφήσει δυο άλλες (την ΔΙΑΥΛΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με έδρα στο δήμο Ψυχικού Αττικής και την ΑΛΦΑΤΕΚ ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΕΡΓΟΛΗΠΤΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΕΠΕ με έδρα στο δήμο Καλλιθέας Αττικής).

22. Από το 2007, η ΩΡΙΩΝ δραστηριοποιείται στο χώρο των ΑΠΕ ως κατασκευάστρια, αλλά και ως επενδυτική εταιρία. Παρέχει ολοκληρωμένες λύσεις στο σχεδιασμό, τη χρηματοδότηση, την προμήθεια εξοπλισμού, την κατασκευή, καθώς και τη λειτουργία και συντήρηση φωτοβολταϊκών σταθμών μεσαίας και μεγάλης κλίμακας.

23. Κατά την περίοδο του διαγωνισμού, το έτος 2011, η εταιρία διέθετε εργοληπτικά πτυχία 5ης τάξης σε όλες τις κατηγορίες έργων Μ.Ε.ΕΠ.: Οδοποιίας, Οικοδομικών, Υδραυλικών, Η/Μ, Βιομηχανικών Ενεργειακών, Λιμενικών.

II.5 ΤΕΚΑ ΑΕ

24. Η εταιρία ΤΕΚΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με διακριτικό τίτλο ΤΕΚΑ ΑΕ (εφεξής και ΤΕΚΑ) ιδρύθηκε το 1993 και εδρεύει στην Αθήνα (Φιλοθέη). Ασχολείται με την κατασκευή δημόσιων και ιδιωτικών έργων πάσης φύσεως.

25. Κατά την περίοδο του διαγωνισμού, το έτος 2011, η εταιρία κατείχε εργοληπτικά πτυχία της 5ης τάξης στις εξής κατηγορίες έργων Μ.Ε.ΕΠ.: Οδοποιίας, Οικοδομικών, Υδραυλικών, Η/Μ, Βιομηχανικών Ενεργειακών και Λιμενικών έργων.

26. Σύμφωνα με το από 1.7.2010 Πρακτικό ΔΣ, νόμιμοι εκπρόσωποί της με θητεία που λήγει στις 29.6.2012 είναι ο Πρόεδρος ΔΣ και Διευθύνων Σύμβουλος Γεώργιος Ε. Δεμενόπουλος και ο Αντιπρόεδρος ΔΣ Γρηγόριος Ε. Δεμενόπουλος. Οι ως άνω εκπροσωπούν την εταιρία από κοινού ή μεμονωμένα[29].

III. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

27. Με βάση όσα προβλέπονται στην παρ. 30 της απόφασης 628/2016 της ΕΑ και σε συνέχεια της κοινοποίησης της Εισήγησης, οι επιχειρήσεις ΛΑΤΟΜΙΚΗ[30], ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ[31], ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ[32], ΩΡΙΩΝ[33] και ΤΕΚΑ[34] εκδήλωσαν εγγράφως το ενδιαφέρον τους[35] για διερεύνηση της δυνατότητας υπαγωγής τους στη διαδικασία διευθέτησης διαφορών και κατέθεσαν σχετικό αίτημα.

28. Κατόπιν των εν λόγω αιτημάτων, η ΕΑ σε συνεδρίασή της στις 18.05.2018 έκρινε ομόφωνα ότι η υπό κρίση υπόθεση είναι πρόσφορη και μπορεί να υπαχθεί στην εν λόγω διαδικασία, καθώς πληροί τα κριτήρια υπαγωγής σε διαδικασία διευθέτησης[36].

29. Στη συνέχεια, κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 32 της απόφασης 628/2016 της ΕΑ, η ΕΑ ενημέρωσε τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις με σχετικές κλητεύσεις με ημερομηνία 18.5.2018, οι οποίες επιδόθηκαν στις ενδιαφερόμενες με δικαστικό επιμελητή στις 21.5.2018, όρισε ημερομηνία έναρξης των διμερών συσκέψεων με έκαστη από τις αιτούσες επιχείρηση και ανέβαλε την συζήτηση της υπόθεσης ως προς τις λοιπές επιχειρήσεις, οι οποίες δεν υπέβαλαν σχετικό αίτημα διευθέτησης.

30. Ακολούθησαν διμερείς συσκέψεις της ΕΑ με κάθε μία από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις[37] για τη διευθέτηση της υπόθεσης ως προς αυτές, κατά τη διάρκεια των οποίων ενημερώθηκαν από την Ολομέλεια της ΕΑ

[25] Βλ. ΦΕΚ 829/25.2.2011 τεύχος ΑΕ και ΕΠΕ.

[26] Βλ. ΦΕΚ με αριθμό 654/2.3.1993.

[27] Βλ. ιστοσελίδα εταιρίας http://www.electromec.gr.

[28] Βλ. ΦΕΚ 10904/20.9.2010 τεύχος ΑΕ και ΕΠΕ.

[29] Βλ. ΦΕΚ 9968/25.8.2010 τεύχος ΑΕ και ΕΠΕ.

[30] Αριθμ. πρωτ. Γραμματείας ΕΑ 251/11.05.2018.

[31] Αριθμ. πρωτ. Γραμματείας ΕΑ 250/11.05.2018.

[32] Αριθμ. πρωτ. Γραμματείας ΕΑ 244/10.05.2018.

[33] Αριθμ. πρωτ. Γραμματείας ΕΑ 253/11.05.2018.

[34] Αριθμ. πρωτ. Γραμματείας ΕΑ 252/11.05.2018

[35] Η ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ενώ αρχικά εκδήλωσε ενδιαφέρον στη διαδικασία διευθέτησης, στη συνέχεια το απέσυρε.

[36] Βλ. ενότητα II της Ανακοίνωσης για τη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών παράγραφοι 6 έως 9, καθώς και παράγραφο 31 αυτής.

[37] Οι πρώτες διμερείς συσκέψεις πραγματοποιήθηκαν στις 18.06.2018 (με τις εταιρίες: ΛΑΤΟΜΙΚΗ, ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ και ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ) και στις 20.06.2018 (με τις εταιρίες: ΤΕΚΑ, ΩΡΙΩΝ και ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ), ενώ οι δεύτερες διμερείς στις 25.07.2018 (με τις εταιρίες ΛΑΤΟΜΙΚΗ και ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ) και στις 26.07.2018 (με τις εταιρίες ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ, ΩΡΙΩΝ και ΤΕΚΑ).

σχετικά με τα σημαντικότερα στοιχεία της υπόθεσης, κατά τα αναφερόμενα στην παράγραφο 20 της Ανακοίνωσης περιλαμβανομένου του υπολογισμού του εύρους του προστίμου για έκαστη από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις[38]. Κατά τη διάρκεια των διμερών συσκέψεων, κάθε εμπλεκόμενο μέρος γνωστοποίησε και ανέπτυξε επαρκώς τους νομικούς και πραγματικούς ισχυρισμούς του και τις απόψεις του επί της αποδιδόμενης σε αυτό παράβασης, οι οποίοι αξιολογήθηκαν από την ΕΑ και ελήφθησαν υπόψη.

31. Μετά την πρώτη διμερή σύσκεψή της με την Ολομέλεια της ΕΑ, η εταιρία ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ απέσυρε το ενδιαφέρον της για υπαγωγή στη διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών του άρθρου 25α του ν. 3959/2011, καθώς όπως αναφέρει σε έγγραφό της μετά την πρώτη διμερή[39] «εδραιώθηκε πλήρως η πεποίθηση της εταιρείας ότι ουδεμία ανάμειξη είχε στην υπό έρευνα παράβαση». Οι διμερείς συσκέψεις συνεχίστηκαν με τις λοιπές πέντε (5) ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις.

32. Με το πέρας των ως άνω διμερών συσκέψεων και καθώς διαπιστώθηκε από την ΕΑ ότι έχει επέλθει επαρκής βαθμός συναντίληψης με τα ενδιαφερόμενα μέρη αναφορικά με τα πραγματικά περιστατικά, τον νομικό τους χαρακτηρισμό, τη βαρύτητα και τη χρονική διάρκεια των παραβάσεων, το βαθμό απόδειξης των αιτιάσεων βάσει των αποδεικτικών στοιχείων και τον υπολογισμό του εύρους του προστίμου, υποβλήθηκαν πέντε (5) Προτάσεις Διευθέτησης Διαφοράς από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ[40], ΩΡΙΩΝ[41], ΛΑΤΟΜΙΚΗ[42], ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ[43] και ΤΕΚΑ[44].

33. Η Πρόταση Διευθέτησης Διαφοράς κάθε εμπλεκόμενης επιχείρησης περιελάμβανε κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 27 της απόφασης 628/2016 της ΕΑ, ήτοι α) ανεπιφύλακτη παραδοχή με σαφείς όρους που δεν επιδέχονται παρερμηνεία της συμμετοχής της στην παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/1977, σύμφωνα με τα συμπεράσματα των διμερών συσκέψεων που διεξήχθησαν μεταξύ της ΕΑ και εκάστης εμπλεκόμενης επιχείρησης καθώς και της ευθύνης που συνεπάγεται για κάθε μία η συμμετοχή της στην εν λόγω παράβαση, η οποία συμμετοχή περιγράφεται συνοπτικά αναφορικά με το αντικείμενό της, τα κύρια πραγματικά περιστατικά, τον νομικό χαρακτηρισμό της συμπεριλαμβανομένου του ρόλου έκαστης επιχείρησης, την ενδεχόμενη εφαρμογή της παράβασης και τη διάρκεια συμμετοχής έκαστης επιχείρησης στην παράβαση, β) αποδοχή της μεθοδολογίας υπολογισμού του προστίμου καθώς και του ανώτατου ύψους του που μπορεί να επιβληθεί από την ΕΑ, σύμφωνα με το αποτέλεσμα των διμερών συσκέψεων που διεξήχθησαν, γ) επιβεβαίωση ότι η επιχείρηση έχει ενημερωθεί επαρκώς σχετικά με την αποδιδόμενη σε αυτήν παράβαση και ότι της παρασχέθηκαν επαρκείς δυνατότητες να γνωστοποιήσει και να θεμελιώσει τους ισχυρισμούς της, νομικούς και πραγματικούς, κατά την διεξαγωγή των διμερών συσκέψεων ενώπιον της ΕΑ, δ) επιβεβαίωση ότι είχε ήδη λάβει πρόσβαση στα αποδεικτικά στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, που είχαν ληφθεί υπόψη για τη στοιχειοθέτηση των αποδιδόμενων σε αυτήν παραβάσεων, ε) δήλωση παραίτησής της από το δικαίωμά της να λάβει περαιτέρω ή/και πλήρη πρόσβαση στον διοικητικό φάκελο της υπόθεσης και από το δικαίωμα προφορικής ακρόασης ενώπιον της ΕΑ, υπό την επιφύλαξη ότι η Εισήγηση Διευθέτησης θα απηχεί την Πρόταση Διευθέτησής της και ότι η ΕΑ θα αποδεχθεί με την απόφασή της την Πρόταση Διευθέτησης Διαφοράς εκάστης εμπλεκόμενης επιχείρησης, στ) δήλωση παραίτησης από κάθε αμφισβήτηση της αρμοδιότητας της ΕΑ ή/και της εγκυρότητας της διαδικασίας που ακολουθείται για την επιβολή σε βάρος της προστίμου στο πλαίσιο της Διαδικασίας Διευθέτησης Διαφορών.

Η υποβολή της Πρότασης Διευθέτησης Διαφοράς κάθε εμπλεκόμενης επιχείρησης έγινε υπό την επιφύλαξη ότι το πρόστιμο που θα επιβληθεί από την ΕΑ σε κάθε μία δεν θα ξεπερνά το ανώτατο ποσό, το οποίο κάθε επιχείρηση έχει αποδεχθεί για την αποδιδόμενη σε αυτήν παράβαση.

34. Κατόπιν της υποβολής των ως άνω Προτάσεων Διευθέτησης Διαφοράς, η ΕΑ σε συνεδρίασή της, που πραγματοποιήθηκε στις 9.10.2018, έκρινε ότι οι προτάσεις αυτές στην πλειονότητά τους αποτελούσαν έκφραση της δέσμευσης των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων να συνεργασθούν και ότι αποτύπωναν τα αποτελέσματα των διμερών συσκέψεων που είχαν διεξαχθεί μεταξύ αυτής και των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, και ως εκ τούτου ανέθεσε στον Εισηγητή την σύνταξη Εισήγησης Διευθέτησης[45]. Ειδικά για τις εταιρίες ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ δόθηκε χωριστή ημερομηνία για την κατάθεση της τελικής Πρότασης Διευθέτησης (18.10.2018).

ΙΙΙ.1 ΚΥΡΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

35. Η παράθεση των βασικότερων γεγονότων και κύριων ευρημάτων που ακολουθεί θεμελιώνεται στο σύνολο των στοιχείων του φακέλου της υπό εξέταση υπόθεσης και λαμβάνει υπόψη της την ανεπιφύλακτη και ρητή παραδοχή από τις εταιρίες που υπέβαλαν Προτάσεις και Δηλώσεις Διευθέτησης Διαφοράς των κύριων πραγματικών περιστατικών και του νομικού χαρακτηρισμού τους[46].

36. Μεταξύ των εμπλεκομένων εργοληπτικών επιχειρήσεων έγινε συντονισμός σε οργανωμένο πλαίσιο με σκοπό:

[38] Βλ. και Ανακοίνωση ΕΑ της 12.05.2006 αναφορικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 9 παρ. 1 περίπτωση στ΄ του ν. 703/1977, και Ανακοίνωση ΕΑ της 17.7.2009 αναφορικά με το εύρος των ακαθάριστων εσόδων από προϊόντα ή υπηρεσίες που καθορίζουν το βασικό ποσό προστίμου σε περίπτωση παράβασης των άρθρων 1, 2 και 2α του ν. 703/1977 και 81, 82 ΣυνθΕΚ.

[39] Αριθμ. πρωτ. Γραμματείας ΕΑ 409/29.06.2018.

[40] Αριθμ. πρωτ. Γραμματείας ΕΑ 480/30.07.2018 και 481/30.07.2018 εμπιστευτική και μη εμπιστευτική εκδοχή της Πρότασης Διευθέτησης Διαφορών αντίστοιχα.

[41] Αριθμ. πρωτ. Γραμματείας ΕΑ 502/14.08.2018.

[42] Αριθμ. πρωτ. Γραμματείας ΕΑ 664/18.10.2018.

[43] Αριθμ. πρωτ. Γραμματείας ΕΑ 663/18.10.2018.

[44] Αριθμ. πρωτ. Γραμματείας ΕΑ 561/27.09.2018.

[45] Βλ. παρ. 33 και 35 της ΕΑ 628/2016.

[46] Υπογραμμίζεται ότι τυχόν παράθεση αποδεικτικών στοιχείων του φακέλου με αναφορές σε εταιρίες που δεν έχουν υποβάλει Πρόταση Διευθέτησης Διαφοράς σε καμία περίπτωση δεν προκαταλαμβάνει την κρίση της Επιτροπής Ανταγωνισμού ως προς τη συμμετοχή και την ευθύνη των εταιριών αυτών.

α) την καταστολή προσφορών τους (bid suppression) κατά την αρχική ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού προκειμένου να καταλήξουν σε συμφωνία συντονισμού,

β) τον καθορισμό εκ των προτέρων του αναδόχου σχήματος του έργου, της κοινοπραξίας δηλαδή που θα υπέβαλε την υψηλότερη έκπτωση στο διαγωνισμό,

γ) την υποβολή εικονικών προσφορών ή προσφορών κάλυψης (cover bidding) από τους λοιπούς, πλην του μειοδότη, εμπλεκόμενους,

δ) τον καθορισμό του ύψους των εκπτώσεων που θα προσέφεραν ο προσυμφωνηθείς ανάδοχος και οι λοιποί εμπλεκόμενοι στο διαγωνισμό, ώστε να μεγιστοποιούνται οι πιθανότητες ο συμφωνηθείς ως μειοδότης να αναδειχθεί ανάδοχος,

ε) την άμεσα συνδεόμενη με την χειραγώγηση του διαγωνισμού και του καθορισμού ποσοστού έκπτωσης, ανταλλαγή μεταξύ ανταγωνιστών ευαίσθητων εμπορικών πληροφοριών σχετικών με την συμμετοχή ή τη μη συμμετοχή εκάστου στον επικείμενο διαγωνισμό και το ύψος της προσφοράς που επρόκειτο να υποβάλει,

στ) την εφαρμογή μηχανισμού «αποζημίωσης» των εταιριών που θα αποσύρονταν από την ουσιαστική διεκδίκηση του διαγωνισμού δίνοντας εικονικές προσφορές,

ζ) ο ανωτέρω συντονισμός επέφερε το επιθυμητό αποτέλεσμα, υπό την έννοια ότι το διαγωνισμό κέρδισε τελικά η προεπιλεγείσα, δυνάμει της καρτελικής σύμπραξης, κοινοπραξία των εταιριών ΛΑΤΟΜΙΚΗ και ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ.

37. Οι ανωτέρω επιχειρήσεις εκδήλωσαν ενδιαφέρον για τη συμμετοχή τους στον εν λόγω διαγωνισμό, ο οποίος είχε αρχικά οριστεί για την 1.3.2011, με την παραλαβή τευχών δημοπράτησης ή/και την έκδοση εγγυητικών επιστολών ή/και τη λήψη από τα Διοικητικά τους Συμβούλια αποφάσεων συμμετοχής τους στο διαγωνισμό ή/και την μετάβαση την 1.3.2011 εξουσιοδοτημένων μελών των ΔΣ τους στη Λαμία προκειμένου να καταθέσουν τις αντίστοιχες προσφορές τους. Ωστόσο, οι ανωτέρω αναφερόμενες εταιρίες συνεννοήθηκαν και συναποφάσισαν να μην υποβάλλουν προσφορές κατά την διεξαγωγή αυτή, προκειμένου ο διαγωνισμός να κηρυχτεί άγονος. Πράγματι, ο διαγωνισμός κρίθηκε άγονος και αναβλήθηκε για τις 14.3.2011.

38. Μεταξύ της 1.3.2011 και της 14.3.2011 οι ενδιαφερόμενες για τον διαγωνισμό εταιρίες ήρθαν σε επικοινωνία και αποφάσισαν συνάντησή τους στο ξενοδοχείο ΙΛΙΣΣΟΣ στις 9.3.2011. Κατά την εν λόγω συνάντηση επιλέχθηκε η κοινοπραξία (εφεξής και Κ/Ξ) της ΛΑΤΟΜΙΚΗ με την ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ που θα υπέβαλε την υψηλότερη έκπτωση, ενώ παράλληλα καθορίστηκε και το ύψος αυτής. Ταυτοχρόνως, επελέγησαν και οι λοιπές εταιρίες που θα συμμετείχαν στον διαγωνισμό με προσφορές κάλυψης και καθορίστηκαν οι εκπτώσεις που θα προσέφεραν οι εν λόγω εταιρίες. Συμφωνήθηκε, επίσης, η αποζημίωση που θα λάμβαναν οι επιχειρήσεις που θα πρόσφεραν εικονικές προσφορές κάλυψης. Τα υπεργολαβικά που απεστάλησαν από την ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ σε αυτό ακριβώς αποσκοπούσαν, στην εξασφάλιση της τήρησης των ανωτέρω συμφωνηθέντων. Τελικά εφαρμόστηκαν τα συμφωνηθέντα και κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός στην προσυμφωνηθείσα ανάδοχο Κοινοπραξία.

39. Όλες οι ενδιαφερόμενες εταιρίες δήλωσαν ρητά ότι η διάρκεια συμμετοχής τους στο καρτέλ ήταν από 1.3.2011, ημερομηνία διεξαγωγής του αρχικού διαγωνισμού έως 14.3.2011, ημερομηνία διεξαγωγής του επαναληπτικού διαγωνισμού.

IV. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

IV.1 ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

IV.1.1 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

40. Βάσει των αρχών που διέπουν τη διαχρονική εφαρμογή του δικαίου και των γενικών αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις ουσιαστικού δικαίου, οι οποίες ίσχυαν κατά το χρόνο που συντελέστηκαν τα γεγονότα που συνιστούν την παράβαση, χωρίς να έχει σημασία ο χρόνος, κατά τον οποίο εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις και επιβάλλονται οι σχετικές κυρώσεις[47]. Έτσι, κάθε συμπεριφορά, η οποία έλαβε χώρα μέχρι την 20.4.2011 (ημερομηνία κατάργησης του ν. 703/1977 και θέσης σε ισχύ του νέου ν. 3959/2011 για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού) και η οποία πιθανολογείται ότι πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής των άρθρων 1 και 2 του προϊσχύσαντος ν. 703/1977, αξιολογείται βάσει των προαναφερόμενων άρθρων.

41. Συνεπώς, στην υπό κρίση υπόθεση, ελλείψει ρητής διαχρονικού δικαίου διάταξης προβλεπόμενης στον ν. 3959/2011, η παραβατική συμπεριφορά των εμπλεκομένων επιχειρήσεων, η οποία άρχισε να εκδηλώνεται και έπαυσε προ της 20.4.2011, αξιολογείται βάσει του σχετικού άρθρου 1 του ν. 703/1977[48]. Σημειώνεται πάντως, αναφορικά με τις περιοριστικές του ανταγωνισμού συμφωνίες, ότι οι σχετικές διατάξεις του προϊσχύοντος (άρθρο 1 του ν. 703/1977) και του διάδοχου αυτού νόμου (άρθρο 1 του ν. 3959/2011) είναι πανομοιότυπες.

IV.2 Η ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΝΔΟΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

42. Αντίστοιχη με τη διάταξη του άρθρου 1 ν. 703/1977 (νυν άρθρο 1 ν. 3959/2011) είναι και η διάταξη του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Ουσιαστικά, μοναδική επί πλέον προϋπόθεση εφαρμογής της ενωσιακής διάταξης, σε σχέση με τη διάταξη του εθνικού δικαίου, αποτελεί αυτή της «δυνατότητας σοβαρής επίδρασης στο ενδοκοινοτικό εμπόριο»[49], προϋπόθεση όμως που εν προκειμένω, όπως δεν αμφισβητείται από τα μέρη, δεν ισχύει, καθώς το συνολικό τους μερίδιο στην αγορά είναι πολύ χαμηλό και δεν ξεπερνάει κατ’ εκτίμηση το 3.7% και σε κάθε περίπτωση δεν υπερβαίνει το 5%, για το έτος 2011[50], ο

[47] Βλ. ΔΕΕ, C-201 και 216/09, ArcelorMittal Luxembourg, σκ. 67-71.

[48] Διάφορο είναι το ζήτημα της αρμοδιότητας έκδοσης απόφασης περί διαπίστωσης ή μη παράβασης και της επιβολής κυρώσεων, καθώς και των εφαρμοστέων κανόνων για την επιμέτρηση του προστίμου.

[49] Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 1731/2001.

[50] Σχετικά με την έννοια του «αισθητού» χαρακτήρα του επηρεασμού του εμπορίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί ότι οι συμφωνίες δεν δύνανται, κατ’ αρχάς, να επηρεάσουν αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών εάν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις (Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά

δε συνολικός ενωσιακός κύκλος εργασιών τους στα προϊόντα που καλύπτονται από τη συμφωνία ανέρχεται περίπου στο ποσό των 99,1 εκατ. €. Ωστόσο, ο εξεταζόμενος διαγωνισμός που αποτέλεσε αντικείμενο της υπό κρίση σύμπραξης δεν προσέλκυσε το ενδιαφέρον οικονομικών φορέων άλλων κρατών μελών, ενώ η χειραγώγησή του μεμονωμένου αυτού διαγωνισμού από τον κύκλο των εμπλεκομένων μερών δεν ήταν από τη φύση της ικανή να προκαλέσει τον αποκλεισμό της τυχόν συμμετοχής στον διαγωνισμό άλλων μερών, μη εμπλεκομένων, από άλλα κράτη μέλη. Δεν πρόκειται, συνεπώς, για συμφωνία που δύναται από τη φύση της να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, διότι μεταξύ άλλων δεν αφορά εισαγωγές ή εξαγωγές και δεν καλύπτει περισσότερα του ενός κράτη μέλη[51]. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι οι εμπλεκόμενες είναι πολύ μικρές, κατά τα ανωτέρω, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις[52], για τις συμφωνίες των οποίων γίνεται δεκτό ότι κανονικά δεν δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών[53].

IV.3 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

43. Ως «επιχείρηση», κατά το δίκαιο προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο ή οικονομική ενότητα που ασκεί εμπορική ή άλλη οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του και από τον τρόπο χρηματοδότησής του[54], ιδιότητα την οποία δεν αμφισβητούν τα εμπλεκόμενα μέρη, τα οποία δραστηριοποιούνται στον κατασκευαστικό τομέα και διεξάγουν κατά τρόπο αυτόνομο εμπορική και οικονομική δραστηριότητα, με ανάληψη των οικονομικών κινδύνων που συνεπάγεται η δραστηριοποίησή τους αυτή. Ως εκ τούτου, εμπίπτουν ευθέως στην έννοια της «επιχείρησης» σύμφωνα με τις διατάξεις περί ανταγωνισμού.

IV.4 ΣΥΜΦΩΝΙΑ - ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

44. Στο δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού ο χαρακτηρισμός μιας οριζόντιας σύμπραξης ως συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής δεν είναι κρίσιμος για τη στοιχειοθέτηση της παράβασης. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι, τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και τα ενωσιακά δικαστήρια εφαρμόζουν μια διευρυμένη άποψη ως προς την έννοια της «συμφωνίας». Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη άποψη, συμφωνία υπάρχει εάν τα μέρη καταλήγουν σε συναίνεση σχετικά με ένα σχέδιο που περιορίζει ή δύναται να περιορίσει την κοινή ελευθερία τους, καθορίζοντας μεταξύ τους τις γραμμές της αμοιβαίας δράσης τους ή αποχής τους από δράση στην αγορά[55]. Υπό αυτό το πρίσμα, σημειώνεται ότι τόσο στην πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και στην ενωσιακή νομολογία έχει γίνει δεκτό ότι δεν είναι κρίσιμο να γίνει σαφής διάκριση ανάμεσα σε «συμφωνία» και «εναρμονισμένη πρακτική», υπό την προϋπόθεση βεβαίως πως είναι δεδομένο με βάση τα στοιχεία της υπόθεσης ότι τα εμπλεκόμενα μέρη έχουν κάποια μορφή συνεργασίας[56]. Εν προκειμένω, τα εμπλεκόμενα μέρη τα οποία κατέθεσαν τις υπό αξιολόγηση προτάσεις Διευθέτησης, παραδέχονται ρητώς την συμμετοχή τους στην περιγραφόμενη παράβαση, χωρίς να απαιτείται να εξειδικευθεί, εάν η παράβαση συνίσταται σε συμφωνία ή σε εναρμονισμένη πρακτική.

IV.5 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

45. Γίνεται δεκτό ότι, προκειμένου να εμπίπτει ένας περιορισμός στην κατηγορία του κατ’ αντικείμενο περιορισμού του ανταγωνισμού, αρκεί το γεγονός ότι η συμφωνία έχει από τη φύση της τη δυνατότητα να περιορίσει τον ανταγωνισμό (όπως είναι για παράδειγμα ο καθορισμός τιμών). Επίσης, τέτοιου είδους περιορισμούς συνιστούν οι συμπράξεις εκείνες (συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές) που συνεπάγονται αύξηση των τιμών, οδηγώντας σε μείωση της ευημερίας των καταναλωτών, καθώς οι τελευταίοι υποχρεώνονται να καταβάλλουν υψηλότερες τιμές[57]. Πέραν τούτου, και η νόθευση διαγωνισμών αποτελεί μία καταφανή παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/1977 (νυν άρθρου 1 του ν. 3959/2011) καθώς περιορίζει προδήλως και εξ αντικειμένου τον ανταγωνισμό[58]. Εξάλλου, με βάση πάγια νομολογία και πρακτική, και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ επιχειρήσεων στο πλαίσιο καρτελικής σύμπραξης, ως πρακτική διευκολύνουσα τη λειτουργία της σύμπραξης και την εφαρμογή

με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 52, καθώς και Ε.Α. 373/V/2007, σκ. 39 επ. και 395/V/2008, σ. 13 επ.): α) το συνολικό μερίδιο αγοράς των μερών σε οποιαδήποτε σχετική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης που επηρεάζεται από τη συμφωνία δεν υπερβαίνει το 5% και β) στην περίπτωση των οριζόντιων συμφωνιών, ο συνολικός κοινοτικός (ήδη ενωσιακός) κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις στα σχετικά προϊόντα που καλύπτονται από τη συμφωνία δεν υπερβαίνει τα 40 εκατ. Ευρώ (Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, παρ. 52).

[51] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου, ό.π., παρ.53, όπου ορίζεται ότι: «. Η Επιτροπή θα θεωρεί επίσης ότι εάν μια συμφωνία δύναται από τη φύση της να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, για παράδειγμα διότι αφορά εισαγωγές ή εξαγωγές ή καλύπτει περισσότερα του ενός κράτη μέλη, υπάρχει μαχητό θετικό τεκμήριο ότι η επίδραση στο εμπόριο είναι αισθητή εάν ο κύκλος εργασιών των μερών με τα προϊόντα που καλύπτει η συμφωνία, υπολογιζόμενος με τη μέθοδο που περιγράφεται στις παραγράφους 52 και 54, υπερβαίνει τα 40 εκατ. ευρώ. Σε περίπτωση συμφωνιών που από την ίδια τη φύση τους δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών μπορεί επίσης συχνά να θεωρηθεί ότι η επίδραση είναι αισθητή εάν το μερίδιο αγοράς των μερών υπερβαίνει το όριο του 5 % που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο. Ωστόσο, το τεκμήριο αυτό δεν ισχύει εάν η συμφωνία καλύπτει μέρος μόνο κράτους μέλους (βλέπε παράγραφο 90 κατωτέρω)».

[52] Σύμφωνα με τον ορισμό που περιλαμβάνεται στη υπ’ αριθμ. Ε (2003) 1422 Σύσταση της Ευρ. Επιτροπής της 06.05.2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων.

[53] Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, παρ. 50.

[54] Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ συνεκδ. C-180 έως 184/98, Pavlov, σκ.74, ΔΕΚ C-55/96, Job Centre II, σκ. 21, ΔΕΚ C-41/90, Hofner και Elser , σκ. 21, και ΠΕΚ συνεκδ. Τ-217 και 245/03, FNCBVκαι FNSEA, σκ. 52.

[55] Βλ. Ν. Ζευγώλη, Το καρτέλ στο Δίκαιο του Ανταγωνισμού, Νομική Βιβλιοθήκη, 2008, σελ. 35.

[56] Βλ. σχετικά ΕΑ 385/V/2008, ενότητα VII.3, με περαιτέρω νομολογιακές παραπομπές.

[57] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για το άρθρο 81 παρ. 3, ΕΕ 2004, C 101, σ.97, παρ. 21.

[58] Commission Staff Working Document, Guidance on restrictions of competition “by object” for the purpose of defining which agreements may benefit from the De Minimis Notice. 25.6.2014, παρ. 2.4.

των συμφωνηθέντων εντός αυτής συνιστά παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/1977, έχουσα ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού όταν εμφανίζει ορισμένα χαρακτηριστικά σχετικά, μεταξύ άλλων, με τον ευαίσθητο και ακριβή χαρακτήρα πρόσφατων στοιχείων. Επειδή δε ο καθορισμός τιμών, η νόθευση διαγωνισμών και η ανταλλαγή ευαίσθητων πληροφοριών για την διευκόλυνση της καρτελικής σύμπραξης αποτελούν σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού βάσει πάγιας νομολογίας και πρακτικής, συμφωνίες/εναρμονισμένες πρακτικές με τέτοιο αντικείμενο συνιστούν παράβαση ανεξαρτήτως του μεριδίου αυτών στη σχετική αγορά, ενώ δεν μπορούν να εξαιρεθούν από το πεδίο εφαρμογής των απαγορευτικών διατάξεων των άρθρων 1 παρ. 1 ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ[59] (ούτε και να τύχουν ατομικής εξαίρεσης βάσει της παραγράφου 3 των ίδιων άρθρων). Αναφορικά με την εξεταζόμενη περίπτωση, εκτιμάται ότι πρόκειται για μια συμφωνία/εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ των εμπλεκομένων επιχειρήσεων με στόχο τον εξ αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού, όπως εξάλλου παραδέχονται και οι ίδιες οι εμπλεκόμενες εταιρίες στις σχετικές προτάσεις τους Διευθέτησης.

IV.6 ΣΥΝΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΩΝ

46. Σε συνάρτηση με τα ανωτέρω, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι εξής παράμετροι:

• Η ειλικρινής πρόθεση των πέντε εμπλεκομένων επιχειρήσεων στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών να υπαχθούν σε αυτήν, όπως διαπιστώθηκε και επιβεβαιώθηκε και κατά τη διάρκεια των διμερών συσκέψεων που έλαβαν χώρα.

• Ο αριθμός των εμπλεκομένων επιχειρήσεων και ο βαθμός συμμετοχής εκάστης εξ αυτών στην παράβαση. Συγκεκριμένα, στη διαδικασία διευθέτησης έλαβαν μέρος πέντε από τις 13 εμπλεκόμενες εταιρίες. Και οι πέντε εν λόγω εταιρίες συμμετείχαν ενεργά στην τέλεση της εν λόγω παράβασης, έκαστη στο βαθμό που της αναλογεί. Μάλιστα, η ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ και η ΛΑΤΟΜΙΚΗ αποτέλεσαν το κοινοπρακτικό σχήμα που έδωσε την υψηλότερη προσυμφωνημένη έκπτωση και ανακηρύχτηκε ανάδοχος. Εξάλλου, η ΛΑΤΟΜΙΚΗ, όπως αποδείχτηκε από τα στοιχεία του φακέλου, απαίτησε να συμμετάσχει οπωσδήποτε στο ανάδοχο κοινοπρακτικό σχήμα προκειμένου να καλύψει τις μεγάλες απώλειες (ζημιές) που είχε στο παρακείμενο έργο. Η ΩΡΙΩΝ και η ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ συμμετείχαν στο διαγωνισμό ως κοινοπρακτικό σχήμα και έδωσαν τη δεύτερη μεγαλύτερη προσυμφωνημένη έκπτωση, ενώ και η ΤΕΚΑ συμμετείχε και έδωσε την έκτη μεγαλύτερη προσυμφωνημένη έκπτωση. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των εμπλεκομένων επιχειρήσεων που εκδηλώνουν ενδιαφέρον να συμμετάσχουν σε Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών και όσο σημαντικότερος ο βαθμός συμμετοχής αυτών στην παράβαση, τόσο μεγαλύτερη είναι και η διαδικαστική αποτελεσματικότητα που προκύπτει[60]. Επίσης, στην εξεταζόμενη περίπτωση πέρα από το πληρούμενο επαρκές ποσοτικό κριτήριο διαπιστώνεται επιπροσθέτως η ύπαρξη κι ενός ιδιαίτερα σημαντικού ποιοτικού κριτηρίου: στη διευθέτηση συμμετέχουν οι εταιρίες που συνθέτουν την κοινοπραξία, νούμερο 1, εκείνη δηλαδή, που ανέλαβε - κατόπιν της συνεννόησης - τελικά το επίμαχο έργο (ΛΑΤΟΜΙΚΗ και ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ), αλλά και οι εταιρίες που συνθέτουν την κοινοπραξία που ήρθε δεύτερη κατά σειρά στον επίμαχο διαγωνισμό (ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ και ΩΡΙΩΝ). Ο βαθμός αμφισβήτησης των πραγματικών περιστατικών ήταν αν όχι ανύπαρκτος, πάντως εξαιρετικά περιορισμένος, ενώ η νομική τους αξιολόγηση υπήρξε πλήρης και απόλυτη, όπως άλλωστε αποτυπώνεται και στις κατατεθείσες Προτάσεις Διευθέτησης. Οι θέσεις των εμπλεκομένων στη Διαδικασία Διευθέτησης επιχειρήσεων είναι συγκλίνουσες, και υπηρετούν τους σκοπούς της δια νόμου υιοθέτησής της με βάση την εθνική και ενωσιακή θεωρία και νομολογία.

V. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΨΟΥΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ

47. Σύμφωνα με την ανάλυση που έγινε στην υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ. 1967/26.3.2018 Έκθεση[61], η ακριβής οριοθέτηση της σχετικής αγοράς δεν αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για τη νομική αξιολόγηση της υπό κρίση υπόθεσης - σύμπραξης. Και τούτο, διότι κατά πάγια ενωσιακή νομολογία και πρακτική δεν απαιτείται η ακριβής οριοθέτηση της σχετικής αγοράς για την εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, όταν οι κρινόμενες συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές έχουν ως αντικείμενό τους τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού[62]. Συναφώς, δεν απαιτείται κατ’ αρχήν για τη διαπίστωση παράβασης ειδική οικονομική ανάλυση για τις συνθήκες της οικείας αγοράς, ούτε και για τον προσδιορισμό αυτής[63]. Η αρχή αυτή μπορεί να εφαρμοστεί αναλογικά και στην περίπτωση του άρθρου 1 του ν. 703/1977 (νυν άρθρο 1 του ν. 3959/2011). Έτσι, έχει κριθεί ότι δεν είναι η εκάστοτε αρχή ανταγωνισμού που επιλέγει κάθε φορά «κατ’ αυθαίρετο» τρόπο τη σχετική αγορά προϊόντων, αλλά οι ίδιες οι συμπράττουσες επιχειρήσεις που επικεντρώνουν την αντί-ανταγωνιστική τους συμπεριφορά σε ορισμένο/-α προϊόν/τα (καθορίζοντας έτσι και το εύρος της σχετικής έρευνας)[64],[65].

48. Η ΕΑ ιδίως -αλλά όχι μόνο- σε υποθέσεις συγκεντρώσεων κατασκευαστικών επιχειρήσεων έχει αποφαν-

[59] Ανακοίνωση ΕΑ της 2.3.2006 σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας (de minimis) ΕΕ C 368 της 22.12.2001, παρ. 11 (1). Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας, ΕΕ 2014, C 291, σελ.1. Βλ. ΕΑ 564/VII/2013, σκ. 88, με παραπομπή σε περαιτέρω νομολογία: ΔΕφΑθ 559/2010, ΔΕφΑθ 2891/2009, ΔΕφΑθ 1682/2009, σκ.29.

[60] Βλ. παρ. 7 της υπ’ αρ. 628/2016 απόφασης της ΕΑ.

[61] Βλέπε παρ. 70επ.

[62] Βλ. ενδεικτικά ΠΕΚ T-38/02 Groupe Danone, σκ. 99 και T-48/02 Brouwerij Haacht , σκ. 58 (καθώς και στη σχετική νομολογία που παραπέμπουν).

[63] Βλ. ΣτΕ 2780/2012, σκ. 4.

[64] Βλ. ΠΕΚ T-71/03, Tokai Carbon, σκ. 90.

[65] Βλ. και Faull & Nikpay «The EU Law of Competition», 3η έκδοση, παρ. 8.453 «The Commission is not obliged to define the relevant market in a decision applying Article 101, except where it would be impossible without such a definition to determine the agreement or concerted practice in question was liable to affect trade between Member States and had as its object or effect the prevention, restriction or distortion of competition within the internal market [...]».

θεί ότι η ευρύτερη αγορά των κατασκευών δημοσίων έργων διακρίνεται κατ’ αρχήν από αυτή των ιδιωτικών έργων[66]. Στην αγορά των δημοσίων έργων περιλαμβάνονται τα έργα που έχουν ως αναθέτουσα αρχή διάφορους φορείς του Δημοσίου[67] και η ανάθεση, επίβλεψη, κατασκευή και συντήρησή τους διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί δημοσίων έργων. Πρόκειται κυρίως για έργα υποδομής, τα οποία δύνανται να υλοποιηθούν μόνο από τις εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. επιχειρήσεις[68]. Σύμφωνα με την ανάλυση των στοιχείων, η σχετική αγορά προϊόντος που αφορά την υπό κρίση υπόθεση είναι η αγορά των δημόσιων έργων[69].

49. Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα από τα μέρη στοιχεία κατά τη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, οι κύκλοι εργασιών των μερών στη σχετική αγορά το 2011 έχουν ως εξής: ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ: […]€, ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ: […]€, ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ: […]€, ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ: […]€ και ΤΕΚΑ ΑΕ: […]€.

V.1 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΥΨΟΥΣ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ

V.1.1 ΓΕΝΙΚΑ

50. Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 703/1977, όπως ίσχυε, καθώς και με το άρθρο 25 παρ. 1 του ν. 3959/2011, εάν η Επιτροπή Ανταγωνισμού μετά από σχετική έρευνα που διεξάγεται διαπιστώσει παράβαση των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/1977 ή των άρθρων 1 και 2 του ν. 3959/2011 μπορεί, με απόφασή της, να επιβάλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή στις ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση. Περαιτέρω, με βάση το άρθρο 25 παρ. 2 στοιχ. α΄του ν. 3959/2011, για τον καθορισμό του προστίμου λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων η σοβαρότητα και διάρκεια της παράβασης, η γεωγραφική έκταση της παράβασης, η διάρκεια και το είδος της συμμετοχής στην παράβαση της συγκεκριμένης επιχείρησης καθώς και το οικονομικό όφελος που αποκόμισε, ενώ το επιβαλλόμενο πρόστιμο μπορεί να φθάσει μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης της χρήσης κατά την οποία έπαυσε η παράβαση ή, αν αυτή συνεχίζεται μέχρι την έκδοση της απόφασης, της προηγούμενης της έκδοσης της απόφασης χρήσης[70], ενώ σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 703/1977, όπως ίσχυε, το ανώτατο όριο του προστίμου ανερχόταν στο 15% των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης κατά την τρέχουσα ή την προηγούμενη της παράβασης χρήσης. Βάσει των ανωτέρω, αναφορικά με το ύψος του επιβλητέου προστίμου στην υπό κρίση υπόθεση, επισημαίνεται ότι το άρθρο 25 παρ. 2 στοιχ. α΄ του ν. 3959/2011 είναι ευνοϊκότερο για τις παραβαίνουσες επιχειρήσεις αναφορικά με τις κυρώσεις της ίδιας παράβασης, ως προς το ότι προβλέπει ως ανώτατο όριο το 10% του συνολικού κύκλου εργασιών κάθε επιχείρησης που υπέπεσε στη διαπιστωθείσα παράβαση και όχι το 15% αυτού (όπως προέβλεπε το άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 703/1977). Ως εκ τούτου, η συγκεκριμένη διάταξη κρίνεται εφαρμοστέα εν προκειμένω ως ευνοϊκότερη και για τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, των οποίων η συμμετοχή στην υπό κρίση παράβαση έληξε προ της ενάρξεως ισχύος του ν. 3959/2011[71].

[66] Βλ. ενδεικτικά Ε.Α.190/ΙΙΙ/2001, 208/ΙΙΙ/2002, 324/V/2006, 338/V/2007, 372/V/2007. Βλ. επίσης και Ε.Α. 486/VI/2010 αναφορικά με «Λήψη απόφασης επί της από 9.2.2005 καταγγελίας της εταιρίας με την επωνυμία «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΔΩΝ ΚΑΙ ΓΕΦΥΡΩΝ ΑΤΕ-ΟΔΓΕ», κατά της εταιρίας με την επωνυμία «ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.», για παράβαση του άρθρου 2 του Ν. 703/77».

[67] Οι φορείς του Δημοσίου που εμπλέκονται στο σύστημα παραγωγής τεχνικών έργων (δημόσιων) είναι μεταξύ άλλων Δημόσιες Υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ., οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης κάθε βαθμού συμπεριλαμβανομένης της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. και των τοπικών ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων, οι Δημόσιες επιχειρήσεις και οι Δημόσιοι Οργανισμοί κ.λπ.

[68] Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής επί της υπόθεσης IV/M.312, Sanofi / Yves st Laurent, EE 1993, C 89, σ. 3, παρ. 8 επ.,. επί της υπόθεσης COMP /M.3716, AS Watson / Marionnaud, EE 2005, C99, σ. 3, παρ. 6, επί της υπόθεσης COMP/M.5068, L’oreal / YSL Beaute, EE 2008, C 237, σ. 2, παρ. 8 επ., καθώς και ΠΕΚ Τ-19/92, Yves-Saint Laurent, σκ. 184-186. Βλ. επίσης ΕΑ 543/VII/2012 (παρ. 48 επ.), 271/IV/2004 (σημ. Β΄), 117Β΄/ΙΙ/2000 (σημ. IV), 80/II/1999 (σημ. IV), 114/V/1998 (σημ. 4α και 4β), 98/1997 (σημ. 4α και 4β).

[69] Τα τελευταία χρόνια έχουν κάνει την εμφάνιση τους διάφορες μορφές δημοσίων έργων στην Ελλάδα, όπως οι συμβάσεις παραχώρησης και οι Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ. – Public-Private-Partnership, PPP) οι οποίες δύναται να αποτελούν διακριτή αγορά δημοσίων έργων. Ωστόσο, δεδομένου ότι το υπό εξέταση έργο («5ο Ενιαίο λύκειο Λαμίας (Τμ. Α1 και Β)») που δημοπρατήθηκε την 14.03.2011 δεν συγκαταλέγεται σε καμία από τις δύο παραπάνω μορφές δημόσιων έργων δεν είναι απαραίτητη η περαιτέρω εξέταση της εν λόγω αγοράς στην παρούσα υπόθεση. Σχετικά με τις Σ.Δ.Ι.Τ και τις συμβάσεις παραχώρησης βλ. Π. Φώτης (2016), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επενδύσεων, Κεφ. 11, σελ. 434-448, Εκδόσεις Προπομπός.

[70] Βλ. σχετικά και ΣτΕ 2007/2013, σκ. 28 (όπου και παραπομπές σε αντίστοιχη ενωσιακή νομολογία): το μέγιστο του επιβαλλόμενου προστίμου, το οποίο σκοπεί όχι μόνο να κολάσει τις παράνομες πράξεις των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, αλλά και να αποτρέψει τόσο τις εν λόγω επιχειρήσεις, όσο και άλλους επιχειρηματίες, από τη μελλοντική παράβαση των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού, ορίζεται με βάση τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης. Ο συνολικός αυτός κύκλος εργασιών αποτελεί ένδειξη, έστω κατά προσέγγιση και ατελή, του μεγέθους και της οικονομικής ισχύος της επιχείρησης, στοιχείων που νομίμως λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση της σοβαρότητας της παράβασης. Επιπλέον, τα εν λόγω στοιχεία σχετίζονται με την ανάγκη διασφάλισης της αποτελεσματικότητας και της επαρκούς αποτρεπτικότητας του προστίμου, η οποία λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του ύψους αυτού.

[71] Η γενική αρχή ότι οι επιβαλλόμενες κυρώσεις πρέπει να αντιστοιχούν σε εκείνες που είχαν καθοριστεί κατά το χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως (βλ. ΠΕΚ Τ-23/99, LR AF 1998 A/S, σκ. 219-221, της ΠΕΚ Τ-329/01, Archer Daniels Midland, σκ. 38, ΔΕΚ C-397/03 P, Archer Daniels Midland , σκ.18-19, ΔΕΚ C-189/02, Dansk Rorindustri, σκ. 202-209), κάμπτεται όταν η νεότερη διάταξη περιέχει ευνοϊκότερες ρυθμίσεις (βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση της 17.09.2009, Scoppola κατά Ιταλίας, σκ. 109, ΕφαρμΔημΔικ 2010, τ. 1, σελ. 179, που έκρινε ότι συνιστά παραβίαση του άρθρου 7 της ΕΣΔΑ η μη εφαρμογή μεταγενέστερης ευνοϊκότερης διάταξης, με αναφορά, μεταξύ άλλων, και στο Διεθνές Σύμφωνο Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (άρθ. 15), στην Αμερικανική Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (άρθ. 9), στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (άρθ. 49) και στη νομολογία του ΔΕΚ,. C-387, 391 και 403/02, Berlusconi., σκ. 66-69). Στις περιπτώσεις αυτές, επομένως, οι νέες αυτές (ευνοϊκότερες) διατάξεις ισχύουν και για τις προ της ισχύος τους παραβάσεις (βλ. ΣτΕ 2233/2009, σκ. 5 και νομολογία στην οποία παραπέμπει, ιδίως ΣτΕ 886/2000, σκ. 5, αλλά και ΔΕφΑθ 292/2009, σκ. 6, καθώς και Ε.Α. 530/2011, σκ. 54 και νομολογία στην οποία παραπέμπει).

51. Σύμφωνα με την Ανακοίνωση ΕΑ της 12.5.2006 αναφορικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό προστίμων, η ΕΑ καθορίζει το βασικό ποσό του προστίμου για κάθε επιχείρηση σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. Εν συνεχεία, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, προσαυξάνει ή μειώνει το βασικό ποσό, ανάλογα με το εάν συντρέχουν αντίστοιχα επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις[72]. Ειδικότερα, το βασικό ποσό του προστίμου προκύπτει ως εξής:

α) ορίζεται ποσοστό ύψους μέχρι 30% επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης από προϊόντα που αφορούν στην παράβαση, με κριτήριο τη σοβαρότητα αυτής, και

β) το ποσό αυτό υπολογίζεται επί των ετήσιων ως άνω εσόδων για κάθε έτος της παράβασης αθροιστικά[73].

52. Στην περίπτωση που η ΕΑ δεν έχει στη διάθεσή της τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης από προϊόντα και υπηρεσίες που αφορούν στην παράβαση, θα χρησιμοποιεί τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης για τον υπολογισμό του προστίμου[74].

53. Προκειμένου να αξιολογηθεί η σοβαρότητα μιας παράβασης, η ΕΑ λαμβάνει υπόψη της ιδίως το είδος της παράβασης, τα αντι-ανταγωνιστικά αποτελέσματα που προκλήθηκαν ή απειλήθηκε να προκληθούν στην αγορά, το ειδικό βάρος της κάθε επιχείρησης στη σχετική αγορά, το οικονομικό όφελος που αποκόμισε ο παραβάτης, εφόσον είναι δυνατό να υπολογιστεί το ύψος του, την οικονομική δύναμη της επιχείρησης που παραβιάζει τους κανόνες του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και την έκταση της γεωγραφικής αγοράς[75].

54. Η ΕΑ δύναται να αποκλίνει από τη γενική μέθοδο υπολογισμού του προστίμου που προβλέπεται στη σχετική Ανακοίνωση της 12.5.2006, όταν οι ιδιαιτερότητες ορισμένης υπόθεσης το υπαγορεύουν[76].

55. Συναφώς, είναι επιτρεπτός ο κατ’ αυτοδέσμευση της διοίκησης προσδιορισμός από αυτή των κριτηρίων που σκοπεύει να εφαρμόσει στο πλαίσιο άσκησης της διακριτικής της εξουσίας. Στην ΕΑ εναπόκειται να ακολουθήσει τη μέθοδο υπολογισμού του ύψους του προστίμου, με την οποία αυτοδεσμεύτηκε, ενώ επιτρέπεται η απόκλιση από τα ούτως τεθέντα κριτήρια, λόγω συντρεχουσών ιδιαίτερων περιστάσεων σε συγκεκριμένη περίπτωση (είτε προς αυστηρότερη είτε προς ηπιότερη κατεύθυνση) - απόκλιση, ωστόσο, που θα πρέπει να δικαιολογείται ειδικώς[77].

56. Κατά την άσκηση της ανωτέρω αρμοδιότητάς της, η ΕΑ έχει ευρεία διακριτική ευχέρεια (εντός του κατά το νόμο ανώτατου ορίου) για τη συγκεκριμενοποίηση του εκάστοτε επιβαλλόμενου προστίμου, προκειμένου να διασφαλίζεται με επάρκεια το επιδιωκόμενο αποτρεπτικό αποτέλεσμα. Πράγματι, η αποτελεσματική εφαρμογή των εθνικών και ενωσιακών κανόνων ανταγωνισμού προϋποθέτει ότι η εκάστοτε αρχή ανταγωνισμού μπορεί οποτεδήποτε να προσαρμόζει το ύψος των προστίμων στις ανάγκες της πολιτικής αυτής[78].

V.1.2 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΥΠΟΘΕΣΗ

57. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, η βάση για τον υπολογισμό του προστίμου είναι τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης από προϊόντα ή υπηρεσίες που αφορούν στην παράβαση. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της ΕΑ της 17.7.2009 αναφορικά με το εύρος των ακαθάριστων εσόδων που χρησιμοποιούνται ως βάση για τον υπολογισμό του προστίμου, η ΕΑ λαμβάνει κάθε φορά υπόψη το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης στη σχετική/-ές αγορά/-ές προϊόντων που αφορά η διαπιστωθείσα παράβαση. Και τούτο, διότι η σχετική αγορά προϊόντων αποτελεί συνήθως ασφαλές κριτήριο για τον προσδιορισμό της αξίας πωλήσεων των προϊόντων που επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα από την παράβαση, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται με τον τρόπο αυτό και ο επιδιωκόμενος αποτρεπτικός χαρακτήρας του προστίμου.

58. Στην υπό κρίση υπόθεση, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, ως βάση για τον υπολογισμό του προστίμου λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος εργασιών που πραγματοποίησε κατ’ έτος η εκάστοτε συμπράττουσα επιχείρηση στην αγορά των δημοσίων έργων στην ελληνική επικράτεια[79].

V.1.3 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΥΠΟΘΕΣΗ

59. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, η ΕΑ συνεκτιμά μια σειρά από παράγοντες που σχετίζονται, πρωτίστως, με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης[80]. Εν προκειμένω, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα:

[72] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΑ για τον τρόπο υπολογισμού του ύψους των προστίμων, ό.π., παρ. 6-7.

[73] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΑ για τον τρόπο υπολογισμού του ύψους των προστίμων, ό.π., παρ. 8. Η βάση για τον υπολογισμό του προστίμου είναι ο συνολικός κύκλος εργασιών της επιχείρησης από προϊόντα ή υπηρεσίες που αφορούν στην παράβαση. Παρομοίως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρησιμοποιεί ως βάση υπολογισμού την αξία των πωλήσεων των προϊόντων ή υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν από την επιχείρηση, με τις οποίες η παράβαση σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα. Ο συνδυασμός της αξίας των πωλήσεων με τις οποίες σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα η παράβαση, καθώς και της διάρκειας της παράβασης, θεωρείται ως κατάλληλη βάση υπολογισμού για να προσδιοριστεί η οικονομική σημασία της παράβασης, καθώς και το σχετικό βάρος της συμμετοχής κάθε επιχείρησης σε αυτήν (βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που επιβάλλονται κατ’ εφαρμογή του άρθρου 23 παράγραφος 2 σημείο α) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1/2003, ΕΕ C 210 της 1.9.2006, σελ. 2 επ., παρ. 6, 13-15) (εφεξής και «Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΕπ για τα πρόστιμα»).

[74] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΑ για τον τρόπο υπολογισμού του ύψους των προστίμων, ό.π., παρ. 18.

[75] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΑ για τον τρόπο υπολογισμού του ύψους των προστίμων, ό.π., παρ. 10-11. Ανάλογα προβλέπονται και στις Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΕπ για τα πρόστιμα, ό.π., παρ. 19επ.

[76] Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΑ για τον τρόπο υπολογισμού του ύψους των προστίμων, ό.π., παρ. 21.

[77] Βλ. ΕΑ 580/VII/2013, σκ. 168 και ΕΑ 622/2015, σκ. 365, με περαιτέρω παραπομπές σε νομολογία. Βλ. και ΣτΕ 2007/2013, σκ. 29.

[78] Βλ. ΕΑ 580/VII/2013, σκ. 169 και ΕΑ 622/2015, σκ. 366, με περαιτέρω παραπομπές σε νομολογία.

[79] Σημειώνεται σχετικά ότι η ανάληψη από μία κατασκευαστική εταιρία της κατασκευής ενός δημοσίου έργου μπορεί να επηρεάζει την επιλογή των αναθετουσών αρχών σε επόμενους διαγωνισμούς, ενόψει της εμπειρίας που αποκτάται από τον κατασκευαστή, αλλά και την κατάταξή του σε συγκεκριμένη εργοληπτική τάξη.

[80] Βλ. Ανακοίνωση ΕΑ της 12.5.2006 αναφορικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό προστίμων, ό.π.

V.1.3.1 ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ

60. Είδος/Φύση της παράβασης: Οι συμπράττουσες επιχειρήσεις προέβησαν, όπως καταδείχθηκε ανωτέρω και προς επίρρωση των αναφερομένων στην με αριθμ. πρωτ. 1967/26.3.2018 Εισήγηση, σε οριζόντιες συμφωνίες ή/και εναρμονισμένες πρακτικές καρτελικού τύπου με αντικείμενο τον καθορισμό τιμών και την νόθευση διαγωνισμών δια χειραγώγησης προσφορών, κατά την έννοια των κείμενων διατάξεων. Κατά πάγια πρακτική και νομολογία η εν λόγω σύμπραξη έχει, από τη φύση της, πρόδηλα περιοριστικό του ανταγωνισμού περιεχόμενο και συνιστά κατάφωρη παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/1977. Οι επιβαλλόμενες κυρώσεις για τέτοιου είδους συμπράξεις, οι οποίες συνιστούν ιδιαιτέρως σοβαρές παραβάσεις του δίκαιου του ανταγωνισμού, θα πρέπει να είναι αυστηρές και παραδειγματικές. Εξάλλου, στις περιπτώσεις των οριζόντιων συμπράξεων που αφορούν σε καθορισμό τιμών, κατανομή αγορών και περιορισμό της παραγωγής ή/και διάθεσης προϊόντων, το ποσοστό επί των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης που αφορούν στην παράβαση ορίζεται στα ανώτερα όρια της κλίμακας 0% - 30%, προκειμένου οι εν λόγω πρακτικές να τιμωρούνται αυστηρά και παραδειγματικά[81]. Η κρινόμενη υπόθεση εμπίπτει ευθέως στις ως άνω περιπτώσεις, καθώς αφορά σε οριζόντια σύμπραξη που ενέχει πολύ σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού.

61. Πραγματικός (ή δυνητικός) αντίκτυπος στην αγορά: ο άμεσος ή έμμεσος καθορισμός τιμών και η νόθευση διαγωνισμών διά χειραγώγησης προσφορών συνιστούν εξ αντικειμένου περιορισμούς του ανταγωνισμού ιδιαίτερης σοβαρότητας, οι οποίοι από τη φύση τους θεωρείται ότι έχουν αντίκτυπο στην αγορά. Συνάπτοντας ευθέως συμφωνίες/ εναρμονισμένες πρακτικές με περιοριστικό του ανταγωνισμού αντικείμενο ή/και αντικαθιστώντας ηθελημένα τους κινδύνους που ενέχει ο ανταγωνισμός με την έμπρακτη συνεργασία μεταξύ τους, οι συμπράττουσες επιχειρήσεις ενεργούσαν κατά τρόπο ώστε να διατηρείται ένα υψηλότερο επίπεδο τιμών, να αυξάνονται τα κέρδη των μελών της σύμπραξης, σε βάρος του Δημοσίου, ενώ ταυτόχρονα να διατηρείται η ψευδαίσθηση της ύπαρξης ανταγωνισμού στην αναθέτουσα αρχή. Ως εκ τούτου τέτοιου είδους μυστικές συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές έχουν ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις, τόσο στην αγορά των δημοσίων έργων, όσο και στη διαχείριση των κρατικών πόρων, αλλά και του δημοσίου συμφέροντος εν γένει. Άλλωστε, έχει ήδη διαπιστωθεί ότι η συγκεκριμένη πρακτική μεταξύ κατασκευαστικών εταιριών έχει ακολουθηθεί και σε άλλες περιπτώσεις διαγωνισμών κατασκευής δημοσίων έργων στο πολύ πρόσφατο παρελθόν: Πρόκειται για την υπ’ αριθμ. 642/2017 απόφαση διευθέτησης της Ολομέλειας της ΕΑ επί της αυτεπάγγελτης έρευνας σε διαγωνισμούς δημοπράτησης δημόσιων έργων υποδομής, ιδίως οδοποιίας, εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης οδικών αξόνων, κατασκευής νέων αυτοκινητοδρόμων, συγκοινωνιακών έργων, καθώς επίσης και για την υπ’ αριθμ. 644/2017 απόφαση της Ολομέλειας της ΕΑ επί της αυτεπάγγελτης έρευνας σχετικά με διαγωνισμούς δημοπράτησης δημόσιων έργων του Νομού Πέλλας[82]. Κατά συνέπεια οι πολίτες πλήττονται σε δύο μέτωπα: αφενός ως καταναλωτές, εξαιτίας του περιορισμού ή/και της κατάργησης του ανταγωνισμού στην αγορά αναφοράς και αφετέρου ως φορολογούμενοι, λόγω της αύξησης του κόστους προμηθειών. Και τούτο, όχι μόνο ως άμεση συνέπεια του ειδικότερου περιεχομένου και της στόχευσης των άμεσων ενεργειών τους, αλλά και ως έμμεση συνέπεια από τη διαιώνιση ενός αναποτελεσματικού μοντέλου υλοποίησης έργων υποδομής.

62. Οικονομική δύναμη των εμπλεκομένων επιχειρήσεων: Οι εμπλεκόμενες είναι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις σύμφωνα με τους ορισμούς της σχετικής Σύστασης της Ε.Επ. Ανήκουν δε κατά περίπτωση στις εργοληπτικές τάξεις μέχρι και την 5η.

63. Έκταση της γεωγραφικής αγοράς: Γεωγραφική αγορά εν προκειμένω είναι το σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας. Επομένως η εξεταζόμενη σύμπραξη έχει σημαντική έκταση.

64. Οικονομικό όφελος που αποκόμισαν ή επιδίωξαν να αποκομίσουν οι παραβαίνουσες: Εν προκειμένω, δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί εάν υπήρξε τελικά οικονομικό όφελος που τυχόν αποκόμισε έκαστη συμμετέχουσα επιχείρηση, καθόσον δεν υπήρξαν σχετικά ευρήματα κι επιπλέον ο έλεγχος (dawn raid) της ΓΔΑ έγινε άμεσα (ήτοι, μόλις λίγες μέρες μετά το διαγωνισμό της 14.3.2011).

65. Είδος συμμετοχής στην παράβαση: Οι συμπράττουσες επιχειρήσεις συμμετείχαν άμεσα στην υπό κρίση σύμπραξη.

V.1.3.2 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ

66. Για να υπολογισθεί η διάρκεια της παράβασης που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, πρέπει να εξακριβώνεται η περίοδος υπάρξεως της σύμπραξης αυτής / η περίοδος που διήρκεσε από την ημερομηνία συνάψεώς της μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία έπαυσε να ισχύει[83]. Επισημαίνεται ότι για τον υπολογισμό της διάρκειας της παράβασης λαμβάνεται υπόψη το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο η αντιανταγωνιστική συμπεριφορά έχει εκδηλωθεί στην πράξη[84]. Περαιτέρω, προκειμένου να αποδείξει η κάθε συμμετέχουσα στη σύμπραξη ότι έθεσε τέρμα στη συμμετοχή της πρόωρα, δηλαδή στην προκειμένη περίπτωση προγενέστερα του χρονικού σημείου που λαμβάνεται υπόψη για τη λήξη της παράβασης σύμφωνα με την παρούσα Έκθεση, πρέπει να παρέχει επαρκείς αποδείξεις περί απόσυρσης ή αποστασιοποίησης από τη σύμπραξη ή έστω αποδείξεις ότι κατήγγειλε την παράνομη συμπεριφορά[85].

[81] Βλ. Κατευθυντήριες για τα πρόστιμα, ό.π. παρ. 28 επ. και Ανακοίνωση της Ε.Α. παρ. 14.

[82] Διευκρινίζεται ότι οι εμπλεκόμενες στη συγκεκριμένη υπόθεση έχουν προσφύγει στο Διοικητικό Εφετείο κατά της απόφασης 644/2017, η κρίση του οποίου εκκρεμεί.

[83] ΠΕΚ Τ-49έως 51/02, Brasserie nationale, σκ. 185.

[84] Βλ. σημείο 12 της Ανακοίνωσης.

[85] Βλ. ενδεικτικά ΠΕΚ Τ-62/02, Union Pigments, σκ. 42 και την από 20.12.2001 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2004/337/ΕΚ, Υπόθεση COMP/E-1/36.212 – Αυτογραφικό Χαρτί, σκ. 261.

67. Αναφορικά με τη διάρκεια της διαπιστωθείσας παράβασης, επισημαίνεται ότι αυτή εκτείνεται για περίοδο μικρότερη του εξαμήνου. Συγκεκριμένα αφετηρία της εν λόγω παράβασης, καθ’ ομολογία και των ενδιαφερόμενων για διευθέτηση μερών, είναι η ημερομηνία της πρώτης διεξαγωγής του διαγωνισμού, η 1.3.2011, δεδομένου ότι η νόθευση αφορά τον συγκεκριμένο διαγωνισμό στο σύνολό του, δεν νοείται διάκριση ανάμεσα σε πρώτη και δεύτερη (επαναληπτική) διεξαγωγή. Ως χρονικό σημείο λήξης, με βάση τα ανωτέρω, λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία της ανάδειξης του προσωρινού αναδόχου, χρόνος κατά τον οποίο υλοποιήθηκε το βασικό και κρίσιμο σκέλος του πυρήνα του αντι-ανταγωνιστικού σχεδίου, που αφορούσε στην ανάδειξη του προεπιλεχθέντος αναδόχου σχήματος (Κοινοπραξία ΛΑΤΟΜΙΚΗ-ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ) που είχε συμφωνηθεί μεταξύ των εμπλεκομένων, ήτοι η 14.3.2011. Δηλαδή, η παράβαση διήρκεσε λιγότερο από ένα μήνα (για την ακρίβεια διήρκεσε 14 ημέρες).

68. Σύμφωνα με δύο μέρη, στην επιβολή των προστίμων εν προκειμένω πρέπει να ληφθεί υπόψη «η σκληρή οικονομική πραγματικότητα… τόσο σε επίπεδο γενικότερης κατάστασης κρίσης… όσο και σε επίπεδο δυνατότητας πληρωμής της εταιρίας μας ενός επαχθούς προστίμου της Επιτροπής Ανταγωνισμού»[86]. Για τους λόγους αυτούς, από τα υπολογισθέντα ποσά βασικού προστίμου, αφαιρείται το 30% αυτών για να προκύψει το τελικό ποσό του προστίμου.

69. Ως εκ τούτου, το ποσό του προστίμου για έκαστη εκ των εμπλεκομένων εταιριών, λαμβάνοντας υπόψη τη χρονική διάρκεια συμμετοχής της στην παράβαση καθώς και την δύσκολη οικονομική συγκυρία υπολογίζεται ως εξής:

	Βασικό ποσό Προστίμου 15% επί του ΚΕ Δημ. Έργων (ανά μήνα) (σε €)	Βασικό ποσό Προστίμου μειωμένο κατά 30%, λόγω της οικονομικής συγκυρίας (σε €)
ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ	[…]	[…]
ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ	[…]	[…]
ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ	[…]	[…]
ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ	[…]	[…]
ΤΕΚΑ ΑΕ	[…]	[…]

70. Η ως άνω θέση των συγκεκριμένων επιχειρήσεων εκτιμάται ότι συνάδει και με το σκεπτικό της υπ’ αριθμ. 563/VII/2013 απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, σύμφωνα με το οποίο, «στην υπό κρίση υπόθεση, η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνεκτίμησε, κατ’ εξαίρεση, τόσο την παρατεταμένη οικονομική κρίση που έπληξε, μεταξύ άλλων, και τον κλάδο της πτηνοτροφίας, όσο και τη σχετική (έστω και προσωρινή) επιδείνωση των χρηματοοικονομικών αποτελεσμάτων του εν λόγω κλάδου και την απορρέουσα δυσκολία χρηματοδότησης των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων από τον τραπεζικό τομέα»[87]. Έτσι, λαμβάνοντας υπόψη και το σκεπτικό της ανωτέρω απόφασης[88], η κατ’ απόκλιση από τα τεθέντα κριτήρια αναπροσαρμογή αυτή του επιβαλλόμενου προστίμου επί το ηπιότερον είναι μεν ουσιαστική, χωρίς, ωστόσο, να θίγεται ο αναγκαίος αποτρεπτικός χαρακτήρας του επιβαλλόμενου προστίμου, το τελικό ύψος του οποίου διαμορφώνεται - παρά την εν λόγω μείωση εξαιρετικού χαρακτήρα - σε επίπεδα που, με βάση και την αρχή της αναλογικότητας, συνάδουν τόσο με τη σοβαρότητα όσο και με τη διάρκεια της διαπιστωθείσας παράβασης, λαμβανομένης υπόψη της κείμενης πρακτικής και νομολογίας σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο. […]

71. Επιπροσθέτως, δεν αμφισβητείται ότι, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, οι εν θέματι επιχειρήσεις απασχολούν συνολικώς έναν αριθμό εργαζομένων, ο οποίος δεν μπορεί να θεωρηθεί αμελητέος, λαμβάνοντας υπόψη και την «παρατεταμένη δημοσιονομική και οικονομική κρίση που πλήττει τη χώρα»[89] (και δη τον κλάδο των δημοσίων έργων), στοιχείο άλλωστε που, με βάση πρόσφατη πάγια εθνική νομολογία, έχει ήδη γίνει δεκτό ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την επιμέτρηση του ύψους του προστίμου σε ανάλογες περιπτώσεις[90].

72. Δεδομένης της υπαγωγής της υπόθεσης στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, το πρόστιμο για κάθε μία εταιρία μειώνεται κατά 15%[91], ανερχόμενο τελικά στα εξής επίπεδα[92]:

	Τελικό ποσό προστίμου (λαμβάνοντας υπόψη την μείωση 15% λόγω συμμετοχής στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών σε €)
ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ	109.641,52
ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ	35.723,71
ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ	17.269,24
ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ	7.612,23
ΤΕΚΑ ΑΕ	74.540,68

[86] Η συγκεκριμένη φράση περιέχεται στις Προτάσεις Διευθέτησης Διαφοράς των εταιριών […] και […].

[87] Παρ. 354.

[88] Πρβλ. παρ. 373.

[89] Βλ. χαρακτηριστικά παρ. 5 των αποφάσεων υπ’ αρ. 1107/2018 ΣτΕ, 1108/2018 ΣτΕ και 1109/2018 ΣτΕ.

[90] Ό.π. βλ. ανάλογο σκεπτικό και στην υπ’ αριθ. 636/2017 Απόφαση ΕΑ (παρ. 51).

[91] Βλ. και ΕΑ 628/2016, σκ. 43.

[92] Τα ανώτατο πρόστιμο που πρότεινε κάθε εταιρία στην πρόταση διευθέτησης που υπέβαλε ήταν: ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ: […]€, ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ: […]€, ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ: […]€, ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ: […]€ και ΤΕΚΑ ΑΕ: […]€.

73. Με βάση την ανωτέρω ανάλυση, οι Προτάσεις Διευθέτησης Διαφοράς των εμπλεκομένων επιχειρήσεων, αποτύπωσαν τα αποτελέσματα των διμερών συσκέψεων. Έτσι, με την τελεσφόρηση της διαδικασίας διευθέτησης στην προκειμένη περίπτωση, το συνολικό πρόστιμο που επιβάλλεται στις εν θέματι εμπλεκόμενες εταιρίες, ήτοι α) «ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ», β) «ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ», γ) «ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ», δ) «ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ», ε) «ΤΕΚΑ ΑΕ» ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 244.787,4 €, ενώ ήδη όλες οι εν θέματι εταιρίες, αφού επιβεβαίωσαν και δήλωσαν ότι έχουν ενημερωθεί επαρκώς σχετικώς με την αποδιδόμενη παράβαση και ότι τους παρασχέθηκε επαρκής δυνατότητα να γνωστοποιήσουν τους ισχυρισμούς, νομικούς και πραγματικούς και τις απόψεις τους επί αυτών στο πλαίσιο των διμερών συσκέψεων, καθώς και ότι παραιτούνται από το δικαίωμά τους να λάβουν περαιτέρω πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης και από το δικαίωμα προφορικής ακρόασης ενώπιον της Επιτροπής, έχουν ρητώς και σαφώς δηλώσει ότι παραιτούνται από κάθε αμφισβήτηση της αρμοδιότητας της Επιτροπής ή/και της εγκυρότητας της διαδικασίας που ακολουθείται για την επιβολή σε βάρος τους προστίμου στο πλαίσιο της Διαδικασίας Διευθέτησης Διαφορών[93].

74. Ως εκ τούτου, με βάση την ανωτέρω ανάλυση, οι Προτάσεις Διευθέτησης Διαφοράς των εμπλεκομένων επιχειρήσεων, όπως αυτές διατυπώθηκαν από τις εμπλεκόμενες εταιρίες α) «ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ», β) «ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ», γ) «ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ», δ) «ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ», ε) «ΤΕΚΑ ΑΕ», με αριθμ. πρωτ. 664/18.10.2018, 663/18.10.2018, 480-481/30.7.2018, 502/14.8.2018, 561/27.9.2018 αντίστοιχα, αποτυπώνουν τα αποτελέσματα των διμερών συσκέψεων[94].

75. Σε αυτό το πλαίσιο, δεν μπορεί προφανώς να αγνοηθεί και το γεγονός ότι πρόκειται για τη δεύτερη (σε μικρό χρονικό διάστημα) περίπτωση διευθέτησης που αφορά τον κλάδο των δημόσιων έργων[95] κατά την οποία ενδιαφερόμενες εταιρίες εκδηλώνουν εμπράκτως, ειλικρινώς και αυτοβούλως το ενδιαφέρον τους για διευθέτηση, μετά την προηγούμενη επίδοση σε αυτές της σχετικής Εισήγησης/Έκθεσης, γεγονός το οποίο ενισχύει τη διαδικαστική αποτελεσματικότητα σε σημαντικό βαθμό και εκτιμάται ότι θα αποτελέσει ένα ακόμη παράδειγμα και για άλλες επιχειρήσεις στο μέλλον σε αντίστοιχες περιπτώσεις, ώστε και αυτές να προβούν σε ανάλογη ενέργεια, δεδομένου ότι - πλην των οικονομικών κινήτρων (μείωση προστίμου κατά 15%) - και τα λοιπά κίνητρα που προβλέπονται για την υπαγωγή στη διαδικασία διευθέτησης με βάση το άρθρο 44 παρ. 3 του ν. 3959/2011, όπως αυτό ισχύει, είναι εξίσου σημαντικά[96], στο πλαίσιο της λεγόμενης αυτοκάθαρσης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού, αποφάσισε ομόφωνα και σε φανερή ψηφοφορία τα ακόλουθα:

Α. Διαπιστώνει την περιγραφείσα στο σκεπτικό παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, από τις παρακάτω επιχειρήσεις, ως ακολούθως:

1) από την εταιρία ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ για το χρονικό διάστημα από 1.3.2011 μέχρι 14.3.2011

2) από την εταιρία ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με για το χρονικό διάστημα από 1.3.2011 μέχρι 14.3.2011

3) από την εταιρία ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ για το χρονικό διάστημα από 1.3.2011 μέχρι 14.3.2011

4) από την εταιρία ΩΡΙΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, για το χρονικό διάστημα από 1.3.2011 μέχρι 14.3.2011

5) από την εταιρία ΤΕΚΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ για το χρονικό διάστημα από 1.3.2011 μέχρι 14.3.2011

Β. Επιβάλλει πρόστιμο στις κατωτέρω εμπλεκόμενες επιχειρήσεις για την ως άνω παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, για τη διάρκεια συμμετοχής εκάστης στην παράβαση κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, ως ακολούθως:

1) Στην εταιρία ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ πρόστιμο ύψους εκατόν εννέα χιλιάδων εξακοσίων σαράντα ένα, ευρώ και πενήντα δύο λεπτών (109.641,52 €)

2) Στην εταιρία ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ πρόστιμο ύψους τριανταπέντε χιλιάδων επτακοσίων εικοσιτριών ευρώ και εβδομήντα ενός λεπτών (35.723,71 €)

3) Στην εταιρία ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ πρόστιμο ύψους δεκαπεπτά χιλιάδων διακοσίων εξήντα εννέα ευρώ και εικοσιτεσσάρων ευρώ (17.269,24 €)

4) Στην εταιρία ΩΡΙΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, πρόστιμο ύψους επτά χιλιάδων εξακοσίων δώδεκα ευρώ και εικοσιτριών λεπτών (7.612,23 €)

5) Στην εταιρία ΤΕΚΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΩ-

[93] Βλ. δήλωση διευθέτησης ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ με αριθμ. πρωτ. 804/04.12.2018, δήλωση διευθέτησης ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ με αριθμ. πρωτ. 817/07.12.2018, δήλωση διευθέτησης ΛΑΤΟΜΙΚΗ με αρ. πρωτ. 816/07.12.2018, δήλωση διευθέτησης ΩΡΙΩΝ με αριθμ. πρωτ. 819/07.12.2018, δήλωση διευθέτησης ΤΕΚΑ με αριθμ. πρωτ. 818/07.12.2018.

[94] Ειδικότερα, οι πρώτες διμερείς συσκέψεις πραγματοποιήθηκαν στις 18.06.2018 (με τις εταιρίες ΛΑΤΟΜΙΚΗ, ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ και ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ) και στις 20.06.2018 (με τις εταιρίες ΤΕΚΑ, ΩΡΙΩΝ και ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ), ενώ οι δεύτερες διμερείς στις 25.07.2018 (με τις εταιρίες ΛΑΤΟΜΙΚΗ και ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ) και στις 26.07.2018 (με τις εταιρίες ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ, ΩΡΙΩΝ και ΤΕΚΑ).

[95] Μετά δηλαδή από την υπ’ αριθμ. 642/2017 απόφαση διευθέτησης της Ολομέλειας της ΕΑ.

[96] Πρβλ. σχετικά και την πολύ πρόσφατη απόφαση του ΔΕΕ C-124/2017 (της 24ης Οκτωβρίου 2018), ιδίως παρ. 31, όπου αναφέρεται επί λέξει ότι «επισημαίνεται ότι, καταρχήν, η γνωστοποίηση στην αναθέτουσα αρχή της αποφάσεως με την οποία διαπιστώνεται μεν η εκ μέρους του προσφέροντος παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού, πλην όμως εφαρμόζεται επ’ αυτού κανόνας επιείκειας για τον λόγο ότι συνεργάστηκε με την αρχή ανταγωνισμού, αρκεί προκειμένου να αποδειχθεί στην αναθέτουσα αρχή ότι ο οικονομικός φορέας αυτός διευκρίνισε με ολοκληρωμένο τρόπο τα γεγονότα και τις περιστάσεις, συνεργαζόμενος με την αρχή αυτή […]».

ΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ πρόστιμο ύψους εβδομήντα τεσσάρων χιλιάδων πεντακοσίων σαράντα ευρώ και εξηντακτώ λεπτών (74.540,68 €).

Γ. Υποχρεώνει τις προαναφερόμενες επιχειρήσεις να παραλείπουν στο μέλλον τη διαπιστωθείσα στο ως άνω σκεπτικό παράβαση.

Η απόφαση εκδόθηκε την 14η Δεκεμβρίου 2018.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΤΣΑΚΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στο Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α΄ 131 και π.δ. 29/2018/Α΄58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

• Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο www.et.gr.

• Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• **Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:**

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ’ εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (www.et.gr). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα	Ιστότοπος: **www.et.gr**
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054	Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ **Πωλήσεις - Συνδρομές:** (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180) **Πληροφορίες:** (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000) **Παραλαβή Δημ. Ύλης:** (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)	Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**
Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30	Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

